

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

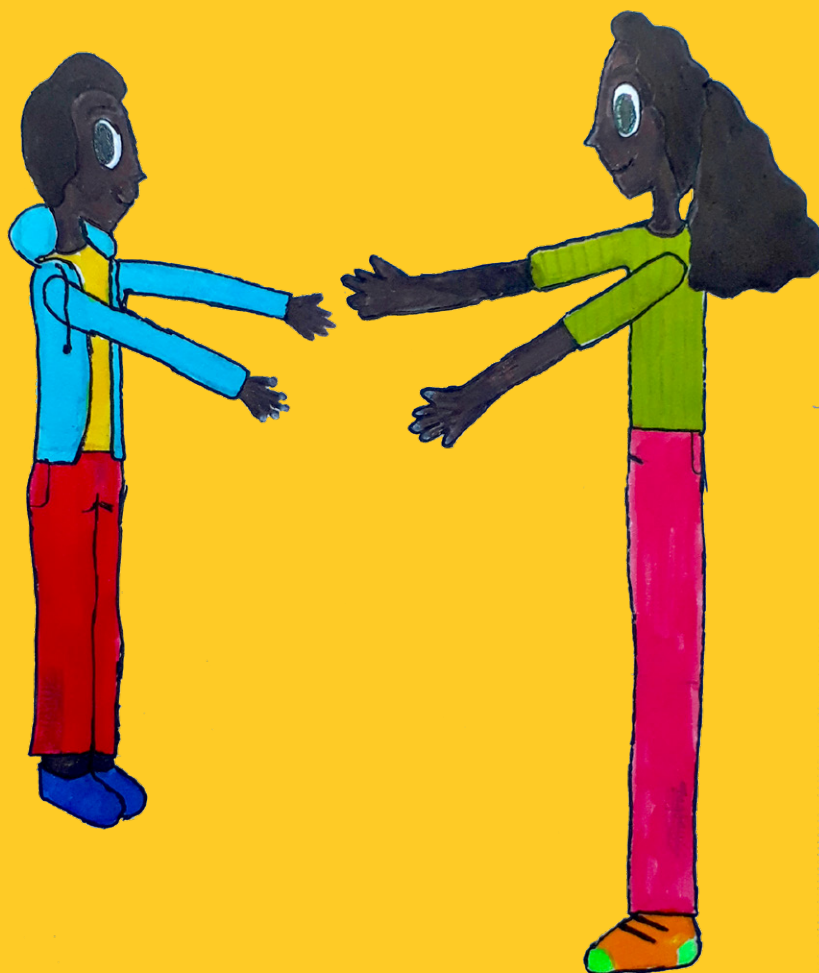

AFA CYMRU
association for fostering and adoption
cymdeithas ar gyfer maethu a mabwysiadu

CANLLAW ARFERION DA

Cyswllt

1

Pontio a Chymorth Cynnar

2

Gweithio gyda Rhieni Biolegol

3

Cymorth Mabwysiadu

4

Cynnwys

Cyflwyniad	3	Cyfeiriadau	27
Statws a phwrpas y canllaw hwn	4	Atodiad 1: Cyngwrair Siblingiaid – Galw ac Addewid	28
Sut mae'r canllaw hwn yn gweithio a sut gall defnyddwyr	5	Atodiad 2: Ar gyfer pwy mae'r canllaw hwn, talfyriadau	29
wneud y mwyaf ohono		a thermau	
1.1 Achosion gofal	8	Atodiad 3: Cyfeiriadau cyfreithiol llawn i'r ddeddfwriaeth	30
1.2 Achosion Gorchymyn Lleoli	10	a'r rheoliadau a ddyfynnir yn y canllaw hwn	
1.3 Canfod teulu	12	Atodiad 4: Mesurau Perfformiad Allweddol mewn perthynas	34
1.4 Cysylltu	14	â gwaith Taith Bywyd	
1.5 Cynllunio paru	16	Atodiad 5: Cytundeb ar gyfer cysylltiad gyda rhieni cyn	35
1.6 Panel paru	17	Gorchymyn Mabwysiadu	
1.7 Cynllunio cyflwyniadau	17	Atodiad 6: Cytundeb ar gyfer cysylltiad gyda siblingiaid cyn	36
1.8 Cyflwyniadau	18	Gorchymyn Mabwysiadu	
1.9 Lleoli	18	Atodiad 7: Cytundeb cysylltiad siblingiaid ar ôl gorchymyn	37
1.10 Wythnosau a misoedd cynnar	20	mabwysiadu	
1.11 Penderfyniad i wneud cais am Orchymyn Mabwysiadu	21	Atodiad 8: Cytundeb ar gyfer cysylltiad gyda rhieni biolegol	38
1.12 Achosion Gorchymyn Mabwysiadu	21	ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu	
1.13 Ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu	22	Atodiad 9: Cytundeb ar gyfer cysylltiad gyda neiniau a	39
Cydnabyddiaeth	26	theidiau / perthnasau eraill ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu	
		Atodiad 10: Canllaw Myfyrio i gysylltiadau olaf gyda rhieni	40
		Atodiad 11: Esboniad o'r ymarfer llinyn	41

Mae'r canllaw arferion da hwn wedi ei gynhyrchu gan AFA Cymru.

Mae wedi ei gomisiynu a'i ariannu gan y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (GMC) ar gyfer Cymru.

Cedwir yr holl hawliau. Ni chaniateir atgynhyrchu'r ddogfen hon heb ganiatâd Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru.

Darlun clawr: Jess Coldrick

Cyflwyniad

Mae'r canllaw hwn yn cael ei ysgrifennu wrth i ni ddynesu at 100 mlynedd ers deddfwriaeth mabwysiadu cyntaf y DU (Deddf Mabwysiadu a Phlant 1926). Yn amlwg, bu newidiadau mawr iawn yn y cyfnod hwnnw. Am y rhan fwyaf o'r ugeinfed ganrif, roedd lleoli plentyn yn cael ei ystyried fel 'diwedd' un rhan o fywyd plentyn gyda'u hunaniaeth yn cael ei weld fel rhywbeth a oedd yn cael ei lunio o'r pwynt mabwysiadu ymlaen. Mor ddiweddar â'r 1970au anfonwyd plant dramor i gychwyn 'bywyd newydd'. Roedd y syniad hwn o gychwyn o'r newydd wedi ei wreiddio yn y gyfraith ar fabwysiadu.

Dim ond gyda Deddf Mabwysiadu 1976 y cafodd oedolion wedi eu mabwysiadu yr hawl i gael copi o'u tystysgrif geni wreiddiol ac effaith y bobl hyn yn adrodd eu stori a arweiniodd at newidiadau sylfaenol yn y Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002, a ddaeth i rym ar 31ain Rhagfyr 2005. Y Ddeddf hon oedd y darn cyntaf o ddeddfwriaeth mabwysiadu a oedd yn datgan bod hawliau plant yn hollbwysig ac roedd hefyd yn cynnwys gofyniad i 'ystyried, ac os yn briodol, cynllunio ar gyfer cysylltiad gyda'r teulu biolegol (gan gynnwys siblingiaid).

Y realiti 15 mlynedd yn ddiweddarach yw bod cysylltiad mewn mabwysiadu wedi mynd yn rhywbeth a ddisgrifir fel 'largely formulaic' (Featherstone et al 2018). Mae'r rhan fwyaf o gysylltiad yn flwch llythrau (anuniongyrchol) ac yn yr ymchwiliad BASW diweddar (Featherstone, Gupta a Mills 2018) caiff y sefyllfa bresennol ei chrynhof fel hyn: **'The current contact arrangements are a poorly resourced model' and they called for a 'significant rethink of approaches to contact and connection between adopted children and their birth family'**.

Edrychodd adroddiad Astudiaeth Carfan Fabwysiadu Cymru (2019), ar brofiad o gysylltiad gyda brodyr a chwiorydd yn byw mewn man arall a chanfod, bedair blynedd ar ôl lleoli, nad oedd hanner mewn cysylltiad â siblingiaid biolegol ac o'r 17 gyda chynllun ar gyfer cysylltiad anuniongyrchol, nid oedd 11 wedi dilyn y cynllun. Canfu Boyd (2017) yn ei gwaith bod plant yn gyson eisau mwy o gysylltiad gyda siblingiaid. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol bod y cynllun gofal a chymorth Rhan 6 yn rhoi esboniad ar gymryd penderfyniad mewn perthynas â chynlluniau cysylltu lle mae siblingiaid yn cael eu gwahanu.

Mae'r gwaith ar siblingiaid wedi cael sylw yn yr Alban ac mae ymgyrch i ddod â hynny i'r pen blaen. Mae'n well gan bobl ifanc eu hunain dermau megis 'brodyr a chwiorydd' yn hytrach na siblingiaid a 'chadw mewn cysylltiad' yn hytrach na chyswllt. Mae'r canllaw wedi defnyddio'r termau 'siblingiaid' a 'chysylltiad' er yn derbyn pryderon ynglŷn â'u defnyddio.

Mae astudiaeth hydredol Neil, Beek a Ward o gysylltiad ar gyfer plant wedi eu mabwysiadu (2014) wedi bod yn ddylanwadol o ran hyrwyddo trafodaeth am gysylltiad ac mae hyn ynghyd â gwaith Featherstone et al wedi ei grybwyll drwy'r canllaw hwn.

Nid yw cysylltiad yn briodol ym mhob sefyllfa, ond hyd yn oed wrth edrych ar wledydd mor agos â Gogledd Iwerddon ac ar draws y byd mewn mannau megis Awstralia, mae'r dull o gysylltu ar ôl mabwysiadu yn wahanol iawn. Yn y ddwy wlad, y disgwyl yw cynnal graddfa o gysylltiad ac yn gyffredinol cysylltiad wyneb yn wyneb. Yn amlwg, mae disgwyliadau diwylliannol yn arwyddocaol. Yng ngwaith MacDonald yn 2017 roedd gan 95 o 123 o deuluoedd gysylltiad uniongyrchol ar ôl mabwysiadu.

Yn y Baromedr Mabwysiadu (2018) fel rhan o ganlyniadau'r arolwg ar gysylltiad, maent yn dweud:

'Experiences of contact with birth families are a mixed picture, both in terms of the support families are receiving, and the effectiveness of the contact agreements. More than 70% report that birth parents do not regularly participate in existing agreements. More adoptive families are open to direct contact than are involved in it.'

Mae cysylltiad ar ôl mabwysiadu yn gofyn i gymorth fod ar gael i bawb, a bydd aelodau'r teulu biolegol yn gofyn am hynny er mwyn eu galluogi i gymryd rhan yn y cytundebau.

Rhaid cydnabod bod y rhan fwyaf o blant sy'n cael eu mabwysiadu nawr wedi cael amrediad o brofiadau trawma ac felly gall perthynas gydag aelodau o'r teulu biolegol fod yn gymhleth ac mae perygl o ail-gynnau trawma drwy gysylltiad mewn rhai sefyllfaoedd. Mae'r perygl hwnnw yn berthnasol i gysylltiad uniongyrchol ac anuniongyrchol (Macaskill, 2002) ac felly dylid ei ystyried yn ofalus fel rhan o unrhyw asesiadau cysylltiad a dylid cynnwys cymorth yn unol a hynny.

Dywed Howe a Steele, 2004 t213:

'Once a child has suffered from repeated incidents of trauma, relatively little is required on subsequent occasions ... to trigger the same kind of responses that the initial trauma provoked ... in effect, contact can re-traumatise the child.'

Mae'r canllaw hwn eisau hyrwyddo arferion da drwy edrych ar bob plentyn fel unigolyn unigryw. Mae angen i'r ffocws fod ar les y plentyn drwy gydol ei fywyd ac mae unrhyw gysylltiad a drafodir ac a hyrwyddir yn y canllaw yn seiliedig ar y dybiaeth bod cysylltiad yn cael ei gytuno, ei gefnogi a'i adolygu i sicrhau ei fod bob amser er budd y plentyn.

Statws a phwrpas y canllaw hwn

Mae'r canllaw hwn wedi ei lunio i adeiladu ar y fframwaith cyfreithiol presennol ar gyfer mabwysiadu a chymorth mabwysiadu yng Nghymru. Mae wedi ei ddylunio i adeiladu ar arferion da a datblygu dull Cymru gyfan. Disgwyliad y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (GMC) yw y bydd y canllaw yn arwain at bawb sy'n cymryd rhan mewn mabwysiadu a chymorth mabwysiadu yng Nghymru yn derbyn yr un ansawdd o wasanaeth.

Mae'r canllaw yn cael ei ddrafftio ar adeg pan fo sefydliadau cydweithredol rhanbarthol ac asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol yng Nghymru yn gwneud cynnydd arwyddocaol o ran datblygu mabwysiadu a gwasanaethau cymorth mabwysiadu. Nod y canllawiau hyn yw adlewyrchu'r cynnydd hwnnw.

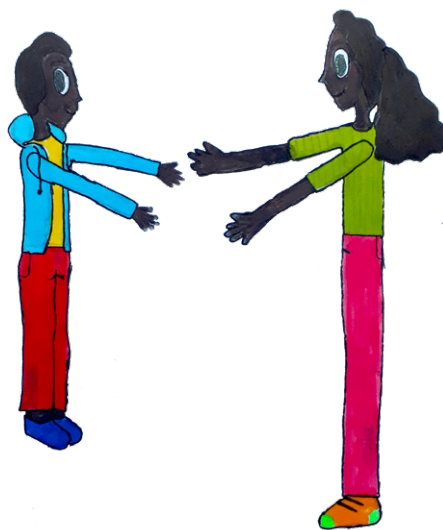
Mae'r egwyddorion arweiniol ar gyfer y canllaw hwn fel a ganlyn:

- Dylid ystyried cadw mewn cysylltiad gyda'r teulu biolegol, ac yn enwedig siblingiaid, fel rhywbeth positif ac er budd gorau'r plentyn
- Wrth gymryd penderfyniad, dylid cymryd i ystyriaeth anghenion, amgylchiadau a lles y plentyn unigol
- Ni ddylid ystyried cysylltiad ar ôl mabwysiadu fel penderfyniad sefydlog a dylid ei adolygu yn ystod plentynodod er mwyn diwallu anghenion parhaus / newidiol y plentyn
- Dylid ystyried amrediad o opsiynau cysylltu sy'n cymryd i ystyriaeth anghenion y plentyn, a hefyd amgylchiadau ac anghenion y teulu mabwysiadol a'r teulu biolegol
- Dylid cynnig cymorth cynnar ac amserol i bob parti i'w galluogi i gymryd rhan mewn cysylltiad sy'n ddiogel ac yn ystyrlon.
- Mae gwaith cydweithredol effeithiol rhwng gweithwyr proffesiynol yn hanfodol. Mae angen nod cyffredin a dealltwriaeth o'r gwaith sy'n cael ei wneud a sgiliau emosiynol-ddeallusol i feithrin a chynnal cydberthnasau a deall safbwynt pobl eraill

Dylai llais y plentyn fod wrth graidd popeth rydym yn ei wneud:

- Mae gennyf hawl i ddeall nad fy mai i yw hi nad oedd fy rhieni biolegol yn gallu gofalu amdanaf
- Mae gennyf hawl i ddisgwyl i unrhyw benderfyniadau a gymerir a'r canlyniadau gymryd i ystyriaeth fy mhrofiadau penodol i fel plentyn du neu leiafrif ethnig ac i barchu fy ethnigrwydd a fy nhreftadaeth ddiwylliannol.
- Mae gennyf hawl i ddeall pam na allaf fyw gyda fy nheulu biolegol
- Mae gennyf hawl i ddeall pam y gallwn neu na allwn fyw gyda fy mrodryr a'm chwiorydd
- Mae gennyf hawl i ddeall pam y mae mabwysiadu wedi ei ddewis ar fy nghyfer i
- Mae gennyf hawl i ddeall pam y dewiswyd y teulu penodol hwn ar fy nghyfer i
- Mae gennyf hawl i ddeall pam y gwnaed y trefniadau cadw mewn cysylltiad (cysylltiad) presennol
- Mae gennyf hawl i gadw mewn cysylltiad â'm teulu biolegol os yw hynny yn ddefnyddiol ac yn ddiogel
- Bydd fy rhieni biolegol yn cael cymorth i'w helpu nhw i gadw mewn cysylltiad gyda mi lle mae hynny wedi ei gytuno
- Mae gennyf hawl i gadw mewn cysylltiad gyda phobl eraill sy'n bwysig i mi, er enghraifft rhieni maeth lle mae hynny yn ddefnyddiol ac yn ddiogel
- Wrth feddwl am yr hyn rwyf ei angen, bydd gweithwyr proffesiynol yn meddwl am fy mhlentynodod cyfan, nid nawr yn unig
- Mae gennyf hawl i gael fy ngweld fel rhan o'r teulu mabwysiadol, nid yn unig fel unigolyn

Mae'r holl ganllawiau wedi cymryd i ystyriaeth galwad ac adduned y Gynghair Siblingiaid, ac mae'r egwyddorion hynny wedi eu gwreiddio yn y canllawiau. **Gweler Atodiad 1**

Sut mae'r canllaw hwn yn gweithio a sut gall defnyddwyr wneud y mwyaf ohono

Mae'r canllaw hwn yn sefyll ar ei ben ei hun. Serch hynny, gellir hefyd ei ddefnyddio ar y cyd â thri chanllaw arall. Maent yn delio gyda:

- Pontio a Chymorth Cynnar
- Gweithio guda Rhieni Biolegol
- Cymorth Mabwysiadu

Er mwyn i'r ymarferwr, ac yn benodol, gweithiwr cymdeithasol y plentyn, gael y budd mwyaf o bob canllaw, mae'r canllawiau wedi eu trefnu yn ôl amser ac wedi eu rhifo, er mwyn rhoi rhwyddineb cyfeirio i'r ymarferwr. Er enghraifft, gallent edrych ar yr hyn sydd angen ei ystyried yn y cyfnod canfod teulu ar gyfer pob un o'r pedwar canllaw (1.3, 2.3, 3.3, a 4.3). Dylai'r diagram canlynol helpu o ran symud drwy'r canllawiau.

Gweler Atodiad 2 i gael manylion llawn y gweithwyr proffesiynol y mae'r canllaw wedi ei fwriadu ar eu cyfer, talfyriadau a therminoleg.

CYFNOD	1 CYSWLLT	2 PONTIO A CHYMORTH CYNNAR	3 GWEITHIO GYDA RHINI BIOLEGOL	4 CYMORTH MABWYSIADU
TREFNIADAU GOFAL 1	GCP – cyfarfod teulu. GCP – sicrhau bod gan AMP/B wybodaeth ddigonol i fwydo gwybodaeth i'r cynllun cysylltiad. GCP – LJW. GCM – cyngor a chymorth i'r GCP.	GCP i wahodd GCM i ail adolygiad PDG. Bydd AA yn dyrannu GCM i weithio gyda'r teulu biolegol. GCP yn sicrhau bod cronoleg fanwl, cyn genedigaeth a hyd heddiw. GCP yn ymgymryd â LJW. SAA i fonitro cynnydd LJW.	GCP – dylid cael cyfarfod teulu os na ddigwyddodd yn yr ACG. GCP yn sicrhau bod y teulu biolegol yn deall mai mabwysiadu yw un opsiwn wrth gynllunio. GCP yn cyfeirio i'r rhanbarth am gymorth gyda chynllunio mabwysiadu. GCM yn darparu 'cwnsela rhieni biolegol'. GCP a GCM – cyfeirio i Myfyrio. GCP – LJW.	GCP – adnabod anghenion hirdymor y plentyn yn y cynllun gofal ac yn AMP/B. GCM yn mynychu ail adolygiad PDG i gynghori ar anghenion AS posibl. GCM – cynllun cymorth PA yn yr ADF.
ACHOSION GORCHYMYN LLEOLI 2	GCP – cynllun gofal / AMP/B /cynllunio ar gyfer A26 a chysylltiad ar ôl mabwysiadu. GCP – cynllunio ar gyfer cysylltiad gyda siblingiaid.	GCP – AMP/B yn ffurfio sylfaen y llinell amser trawma / anogaeth. GCP a GCM yn cynllunio ar gyfer naratif 'symud ymlaen'.	GCP a GCM yn cytuno ar gyfathrebu effeithiol gyda RhB. GCP yn cynllunio ar gyfer cysylltiad a26	GCM i ddarparu cymorth i GCP amhrofiadol wrth ysgrifennu'r AMP/B. GCP – adnabod anghenion cymorth hirdymor y plentyn yn yr AMP/B.
CANFOD TEULU 3	GCP – lleihau / cysylltiad ffarwelio dan a26 ACA. GCP – gweithio gyda'r plentyn a'r rhiant maeth i sicrhau bod y plentyn yn deall pma fo cysylltiad yn newid. GCM – cynorthwyo gyda'r uchod.	GCP – diweddarau AMP/B ar gynnydd y plentyn. GCP a GCM yn adnabod sut y bydd DF yn diwallu anghenion y plentyn yn ystod y cyfnod pontio ac anghenion cymorth cynnar wrth edrych ar amrediad o. GCP a GCM yn cytuno rolau a chyfrifoldeb o ran cynllun gwaith uniongyrchol.	GCP – hysbysu rhieni o gynnydd. GCP yn gweithio gyda RhB ac aelodau eraill TB ar y cynllun cysylltiad a26. GCP – diweddarau AMP/B ar sail unrhyw wybodaeth bellach gan y teulu biolegol.	GCP – diweddarau AMP/B ar gynnydd y plentyn. GCM yn paratoi llinell amser trawma/anogaeth o wybodaeth yr AMP/B ac adnabod anghenion cymorth posibl. AF yn rhoi cymorth i'r DF drwy gyfrwng gwasanaethau cymorth mabwysiadu cynhwysol.

CYFNOD	1 CYSWLLT	2 PONTIO A CHYMORTH CYNAR	3 GWEITHIO GYDA RHENI BIOLEGOL	4 CYMORTH MABWYSIADU
CYSYLLTU 4	GCP – diweddar AMP/B. GCP a GCM – cysylltu gyda DF a phrofi eu hymrwymiad i gynllun cysylltiad y plentyn. GCP – TGB.	GCM yn rhannu llinell amser trawma gyda DF. GCP a GCM yn ymweld a chartref y DF. GCP a GCM yn helpu DF i ddeall anghenion y plentyn hwn. DF a RhM yn cyfarfod i ddatblygu perthynas cyn y Cyfarfod Deall y Plentyn.	GCP – hysbysu rhieni o'r cynnydd, gyda chymorth y GCM. GCP a GCM yn cynllunio ar gyfer cyfarfod rhwng y RhB a'r DF.	GCP yn rhoi'r holl wybodaeth i'r DF ar y plentyn. GCM a GCP yn cynnal y cyfarfod 'deall y plentyn', o'r hwn y bydd anghenion cymorth yn dod yn amlwg, efallai. GCP a GCM yn cefnogi DF os gwneir cais am ganiatâd i ddirymu'r GLL.
CYNLLUNIO PARU 5	GCP a GCM yn rhoi at ei gilydd elfen cysylltiad y cynllun cymorth mabwysiadu. GCP – cynllunio ar gyfer cysylltiad ffarwelio. GCP a GCM yn cynllunio ar gyfer cyfarfod rhwng y RhB a'r DF.	Cynnal Cyfarfod Deall y Plentyn. DF yn cael cyfnod i feddwl. Cysylltiad anffurfiol pellach rhwng y DF a'r RhM. Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn. GCP, gyda help y GCM, yn cwblhau'r ALIM a'r CCM. Gweld y plentyn o bosib. Cynllunio ar gyfer cyfarfod gyda'r RhB a'r DF.	GCP – hysbysu'r rhieni o'r cynnydd (gweler cyngor AFA ar gyfer GMC ar ddirymu ceisiadau GLL). GCP a GCM i gysylltu ar drefniadau cysylltiad ffarwelio a chynnig cymorth i'r RhB.	GCP a GCM yn edrych ar anghenion cymorth penodol y plentyn a chryfderau a gwendidau DF er mwyn bwydo gwybodaeth i'r cynllun cymorth mabwysiadu. GCP, gyda help y GCM, yn cwblhau ALIM ac CCM sy'n cael eu rhannu gyda'r DF
PANEL PARU / ADM 6	Panel a'r PA i ystyried y cynllun cysylltiad arfaethedig.	Panel a'r PA i ystyried gwaith papur paru ac adroddiad yr UtCM.	GCP – hysbysu'r rhieni (gweler cyngor AFA i'r GMC ar ddirymu ceisiadau GLL). GCP a GCM i ystyried trefniadau ar gyfer cyfarfod RhB a DF.	Panel a'r PA i ystyried os yw'r cynllun cymorth yn addas i'r pwrpas ac argymhell/cymeradwyo paru.
CYNLLUNIO CYFLWYNIADAU 7	GCP a GCM – cynllunio ar gyfer cysylltiadau gyda gofalmwr maeth i gael eu cynnal ar ôl pontio. Cyfarfod gyda RhB a DF.	GCM a GCP – dyrannu cytundeb PR. GCM yn cynllunio cyfarfod cyflwyniadau. Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn.	GCP – hysbysu'r rhieni. Cyfarfod gyda DF a RhB yn cael ei gynnal. Cyfarfod gyda DF ac aelodau eraill y TB (e.e. siblingiaid hŷn) yn cael ei gynnal.	GCP a GCM yn cynnwys gweithwyr iechyd a/neu addysg wrth gynllunio lle bo'n briodol.
CYFLWYNIADAU 8	GCM a GCT yn cynorthwyo RhM a DF wrth feithrin perthynas a fydd yn cynnal lefel o gysylltiad.	GCM i arwain at y dull tri cham yn y cyflwyniadau. Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn. GCM yn arwain adolygiad.	GCP – hysbysu'r RhB o ddyddiad y cyflwyniadau (gweler cyngor AFA ar gyfer y GMC ar ddirymu ceisiadau GLL).	GCP a GCM i newid y cynllun cymorth os daw anghenion ychwanegol i'r golwg yn ystod y cyflwyniadau.

CYFNOD	1 CYSWLLT	2 PONTIO A CHYMORTH CYNNAR	3 GWEITHIO GDYDA RHENI BIOLEGOL	4 CYMORTH MABWYSIADU
LLEOLI 9	GCP, GCM a GCT i sicrhau bod cysylltiad gyda'r rhieni maeth.	GCM yn darparu cymorth parhaus. Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn. Cysylltiad gyda'r RhM.	GCP a GCM – cytundeb PR gyda'r DF.	GCM a GCP yn adolygu'r cynllun cymorth os daw anghenion ychwanegol y teulu newydd i'r golwg.
WYTHNOSAU / MISOEDD CYNNAR 10	GCM yn sicrhau bod llythyr setlo i mewn yn cael ei anfon at rieni biolegol ac eraill (o fewn 6 wythnos). GCM, GCP ac SAA yn cefnogi DF a RhB wrth sefydlu patrwm cysylltu.	GCP – ymweliadau statudol ac adolygiadau. IRO – adolygiadau. GCM – cymorth parhaus. Cysylltiad gyda RhM.	GCM a GCP – cynorthwyo DF i anfon llythyr at RhB. SAA i sicrhau bod y llythyr wedi ei anfon.	GCP – ymwelidau statudol. SAA – adolygiadau. GCM – cymorth parhaus. Pawb dan sylw yn rhoi sicrwydd y gall yr wythnosau a'r misoedd cynnar fod yn anodd yn aml.
PENDRFYNIAD I WNEUD CAIS AM GM 11	GCM a GCP – cynllun cysylltiad a chynllun cymorth cysylltiad yn Anecs A.	Cymryd penderfyniad ar ôl adolygiad ac mewn ymgynghoriad gyda DF a GCM.	GCP – hysbysiad o wrandawriad i rieni (rheoliadau). GCM a GCP yn ystyried rhoi cymorth i'r RhB mewn perthynas â'r gwrandawriad.	GCP a GCM yn cynorthwyo DF mewn unrhyw gais am ganiatâd i wrthwynebu gwneud y Gorchymyn Mabwysiadu.
TREFNIADAU GM 12	GCP a GCM i sicrhau bod cytundebau cysylltiad ar ôl mabwysiadu yn cael eu deall, ymrwymo iddynt a'u llofnodi.	GCP – ymweliadau statudol. GCM – cymorth parhaus.	GCP a GCM yn cwblhau Anecs A. GCP i ddiweddarau AMP/B ar ôl y gwrandawriad terfynol i ymgorffori'r penderfyniad.	GCP a GCM i sicrhau bod y cynllun cymorth wedi ei adolygu cyn gwneud y Gorchymyn Mabwysiadu.
AR ÔL Y GM 13	GCM / tîm cymorth / VAASW – cymorth lle bo'n briodol ac asesu ac adolygu ar gyfer anghenion cymorth mabwysiadu mewn perthynas â chysylltiad.	Ddim yn berthnasol	GCM / rhanbarth – cychwyn neu parhau cymorth gyda chysylltiad GCM / rhanbarth – cymorth cyffredinol i'r RhB. GCM – cyfathrebu parhaus a chyfnewid gwybodaeth.	GCM / cymorth rhanbarthol lle bo'n berthnasol. Cynllun cymorth ar ôl mabwysiadu i nodi beth sydd i'w ddarparu i'r plentyn ac i'r teulu a chytundeb ar gyfer adolygu neu 'gadw mewn cysylltiad'

Mae pob adran yn y canllaw yn nodi:

- 1) **Y fframwaith cyfreithiol**, lle'n berthnasol, gydag unrhyw **statud perthnasol mewn coch**, **rheoliadau mewn glas** a **chyfraith achos ac egwyddorion cyfreithiol cyffredinol mewn gwyrdd**. Pan gyfeirir at **Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002** neu **Reoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005**, ceir nodyn llawn o'r **adran** neu'r **rheoliad** yn **Atodiad 3**;
- 2) **Yr hyn sydd angen iddo ddigwydd** i gyflawni arferion da a'r hyn sydd angen ei wneud gan weithiwr cymdeithasol y plentyn a/neu'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu.

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

S 34(1) Deddf Plant 1989

Mewn achosion gofal, mae dyletswydd i ddarparu 'cysylltiad rhesymol'. Mae'n arferol i gysylltiad rhieni fod yn destun gorchymyn cysylltiad gofal dan a34(3). Mae'r gorchymyn hwn yn cael ei wneud yn awtomatig wrth wneud y Gorchymyn Lleoli.

A95 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014:

Mae'r ddyletswydd hon yn gymwys i bob plentyn sy'n derbyn gofal, boed dan a76 SSWB(W)A neu'n destun Gorchymyn Gofal interim (a38) neu orchymyn gofal (a31) CA. Bydd a95(1) (c) yn berthnasol i sibliogaidd ac aelodau o'r teulu estynedig sy'n bwysig i'r plentyn.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Cyfarfodydd teulu

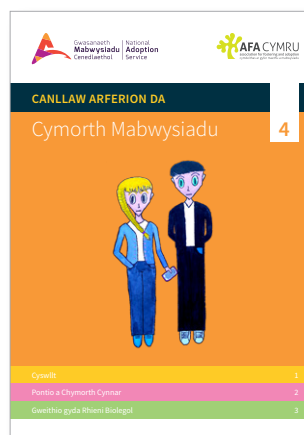
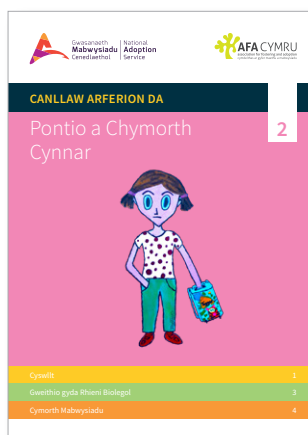
'Mae'n bwysig iawn cael gwybodaeth am y teulu ehangach yn gynnar (cyn yr Amlinelliad Cyfraith Gyhoeddus (ACG) os oes modd). Pan rwyf wedi gweld hyn yn digwydd, nid yw pobl bwysig i'r plentyn yn cael eu colli ar y ffordd'

Cyfreithiwr awdurdod lleol

- Pan fydd plentyn yn derbyn gofal am y tro cyntaf, mae perygl yn y cynllun cysylltu y gall y ffocws ar y teulu agos olygu bod 'pobl sy'n bwysig i'r plentyn' yn cael eu hanwybyddu
- Dylai gweithiwr cymdeithasol y plentyn (GCP) ddefnyddio pob cyfle i gynnal cyfarfodydd teuluol i danlinellu pobl sy'n arwyddocaol i'r plentyn (argymhellion Arolwg Argyfwng Gofal)
- Mae'r ffordd fwy arferol hon o ddefnyddio cyfarfodydd teuluol yn y cyfnod ACG ac wedi hynny yn ffordd o sicrhau cael gwybodaeth am deulu ac aelodau pwysig o'r teulu ac felly bydd ar gael wrth ddatblygu'r cynllun cysylltu, os nad yw'r plentyn yn cael ei leoli gyda theulu.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol**.

“Rydym wedi dysgu llawer yn ystod Covid-19 am y gwahanol ffyrdd y gall plentyn gadw mewn cysylltiad â theulu ehangach – neiniau a theidiau yn arbennig.”

Gweithiwr cymdeithasol y plentyn

Yn ystod achosion gofal, rhaid i'r GCP roddi ystyriaeth i'r canlynol:

- Cysylltiad gydag aelodau ehangach y teulu biolegol pan fo perthynas arwyddocaol gyda'r plentyn a lle byddai cysylltiad parhaus er budd gorau'r plentyn
- Cysylltiad gydag aelod o'r teulu ar ôl i leoliad teulu / personau cysylltiedig chwalu, neu lle mae aelod o'r teulu wedi chwarae rhan fawr a phositif ym mywyd y plentyn cyn yr achos gofal
- Bod yn greadigol ynglŷn â dulliau o gadw cysylltiad, gan y bydd hyn yn galluogi cynnal mwy o gydberthnasau yn ystod achosion gofal. Bydd hyn yn cynnwys mwy o ddefnydd o gysylltu o bell gydag aelodau ehangach y teulu, lle na ellir hwyluso cysylltiad uniongyrchol yn rheolaidd (er enghraifft lle mae cysylltiad aml gyda rhieni yn cymryd llawer o amser plentyn a gofalmwr maeth neu os oes pellter daeryddol mawr)
- Gwersi a ddysgwyd yn ystod Covid a all gychwyn trawsnewid sut rydym yn delio â chysylltiad mewn mabwysiadu. Er enghraifft, os yw neiniau a theidiau neu aelodau eraill y teulu wedi cael cysylltiad llwyddiannus o bell yn ystod achosion gofal a all y cysylltiad hwnnw ymestyn i'r lleoliad mabwysiadu a thu hwnt i'r Gorchymyn Mabwysiadu?
- Efallai y gellir ymestyn cysylltiad siblingiaid o bell a sefydlwyd yn ystod yr achos gofal (naill ai gyda neu yn lle cysylltiad uniongyrchol) i mewn i'r lleoliad mabwysiadu a thu hwnt i'r Gorchymyn Mabwysiadu.

Rhannu gwybodaeth a chymorth

- Mae timau mabwysiadu rhanbarthol ar gael i roi cymorth a chynghor ar gynllunio mabwysiadu gan gynnwys cyn, neu yn gynnar yn yr achos gofal. Tra cydnabyddir bod gan bob rhanbarth ei brotocol ei hun ar gyfer derbyn atgyfeiriadau, mae'r egwyddor gyffredinol hon yn aros
- Pan fydd cynllunio aml-drac yn cynnwys y cynllun ar gyfer mabwysiadu, mae angen cysylltiad rhagweithiol rhwng y GCP a'r gwasanaeth mabwysiadu rhanbarthol cyn gynted ag y bo modd.

SUT DYLLID LLUNIO CYNLLUNIAU AR GYFER CYSYLLTIAD AR ÔL MABWYSIADU

Pecyn cymorth cynllunio cysylltiad: Beth Neil
www.rip.org.uk/resources/publications/frontlineresources/frontlinebriefing

‘There should be a clear analysis of risk that informs the contact plan. This should be comprehensible to the child as an adult’.

Neil, (2009)

- Ni ellir gwadu'r angen i gydbwysio diogelwch a risg i blant ond gall gor-amcangyfrif risgiau atal rhai plant (a'r teulu biolegol a'r teulu mabwysiadol) rhag cael profiad boddhaus a gwerthfawr
- Bydd y GCP yn ymgymryd ag asesiad risg. Beth yw manteision a risgiau parhau neu sefydlu cysylltiad anuniongyrchol/o bell/ uniongyrchol? A ellir lleihau unrhyw risgiau drwy ddarparu cymorth?
- Bydd y GCP yn sicrhau bod cynlluniau cysylltiad yn unigol a bod y rhesymeg y tu ôl iddyn nhw wedi ei esbonio'n glir; dylent fod yn destun adolygiad a dylai dymuniadau a theimladau'r plentyn gael eu cynnwys. Mae arsylwi yn bwysig gyda phlant ifanc neu rai sy'n cael anhawster i fynegi barn
- Yn yr ail adolygiad PDG pan fydd opsiynau parhauster yn cael eu trafod, dylai'r SAA sicrhau bod yr holl wybodaeth/dystiolaeth sydd ei hangen wedi ei hystyried ac wedi bwydo gwybodaeth i'r cynllun cysylltiad
- Cyfrifoldeb y GCP yw gwblhau'r AMP/B; dylai'r cynllun cyntaf ar gyfer cysylltiad ar ôl mabwysiadu fod yn y ddogfen hon er mwyn rhoi cynlluniau cymorth ar waith yn gynnar
- Rhaid hefyd ymgymryd â gwaith taith bywyd gan y GCP yn y cyfnod hwn, Dylai'r wybodaeth a gesglir gynnwys pwy sydd / pwy nad yw'n bwysig i'r plentyn o ran cadw cysylltiad.

Gweler **Atodiad 4** ar gyfer Mesurau Perfformiad Allweddol yn ymwneud â Gwaith Taith Bywyd a gwybodaeth ar y gwahanol lyfrau Taith Bywyd sy'n cael eu creu ar gyfer y plentyn

Ar gyfer adnoddau Gwaith Taith Bywyd, cyfeiriwch at archif arlein GMC ar gyfer rhieni biolegol ac ymarferwyr gofal plant sy'n gweithio gyda rhieni biolegol

I wrando ar Beth Neil yn siarad am ddarganfyddiadau ei hymchwil, ewch i: www.adoptionresearchinitiative.org.uk/study5.html

Achosion Gorchymyn Lleoli

1.2

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

26 Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002:

A27(4) ACA

A1(4)(a)(f) ACA.

Unwaith y gwneir Gorchymyn Lleoli mae darpariaethau a34 y Ddeddf Plant yn peidio â bod yn gymwys. Mae a26 yn berthnasol i'r cyfnod cyfan o'r Gorchymyn Lleoli, drwy'r lleoliad gyda darpar rieni mabwysiadol, nes gwneir Gorchymyn Mabwysiadu.

Y prif wahaniaeth rhwng a34 y Ddeddf Plant ac a26 ACA yw nad oes bellach dybiaeth o gysylltiad rhesymol y digwydd unwaith y mae'r plentyn yn destun Gorchymyn Lleoli. Mae'r Gorchymyn Lleoli yn cyfeirio'r plentyn at leoliad mabwysiadol ac felly mae cysylltiad a26 yn perfformio swyddogaeth wahanol.

Wrth gynllunio ar gyfer Gorchymyn Lleoli, mae angen i weithiwr cymdeithasol y plentyn ystyried dwy elfen o gysylltiad:

- 1) Y cysylltiad i ddigwydd yn ystod cyfnod Gorchymyn Lleoli, cyn ac ar ôl pontio a lleoliad;
- 2) Y cysylltiad i ddigwydd unwaith y gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu. Nid yw'r cysylltiad hwn yn aml yn destun gorchymyn (gweler isod am fanylion pellach).

Mae'n bwysig iawn cynllunio ar gyfer y ddau fath yma o gysylltiad ar wahân ac i'w gwneud yn glir yn y cynllun gofal. Nid yw'r ffaith bod cysylltiad wedi lleihau neu wedi dod i ben dan a26 ac yn ystod cyfnodau pontio a dyddiau cynnar lleoliad yn golygu bod tybiaeth awtomatig na fydd cysylltiad uniongyrchol unwaith y gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu.

Wrth ystyried cysylltiad ar ôl mabwysiadu yn y cyfnod cynnar hwn, dylid glynu at y rhestr wirio hon, a gymerwyd o achos Re B, a nodir isod. Mae'r ychwanegiadau mewn du yn adlewyrchu'r gofynion ar ran y gweithwyr proffesiynol perthnasol

Re B (plentyn A) (Cysylltiad ar ôl Mabwysiadu) [2019] EWCA Civ29

- 1) Asiantaethau mabwysiadu i sicrhau bod holl ddarpar fabwysiadwyr a holl weithwyr cymdeithasol mabwysiadu yn deall yn llawn yr ymchwil sy'n datblygu wrth ymgymryd â hyfforddiant a chymeradwyaeth.

- Mae angen i ddarpar fabwysiadwyr ystyried yn y cyfnod cwrs paratoi y golled i'r plentyn o golli cysylltiad gyda rhieni, siblingiaid, perthnasau, gofawyr maeth a ffrindiau. Mae'r ymarfer 'llinyr' yn ddefnyddiol iawn gan ei fod yn darparu

profiad go iawn o'r nifer o bobl sy'n chwarae rhan ym mywyd y plentyn adeg y Gorchymyn Lleoli a'r paru. Gellir wedyn gofyn i ddarpar fabwysiadwyr pwy y maent yn ystyried ddylai aros ym mywyd y plentyn mewn rhyw ffordd ar ôl lleoli, ac ystyried sut all cynnal cysylltiadau fod yn nodwedd bositif o fywyd teulu mabwysiadol y plentyn. I gael manylion yr ymarfer llinyn, gweler **Atodiad 11**

- 2) Ym mhob achos lle mae cysylltiad ar ôl mabwysiadu yn opsiwn realistig, dylai'r awdurdod lleol ffeilio, yn ystod y camau lleoli, yr wybodaeth orau sydd ar gael o ran y dewis o fabwysiadwyr 'agored' yn genedlaethol a sicrhau bod hyn mor benodol i'r plant dan sylw ag y bo modd.
- Dylai pob rhanbarth ac AFW annog darpar fabwysiadwyr i ystyried manteision cysylltiad uniongyrchol pan fydd er budd y plentyn. Dylai pob cynllun cymorth mabwysiadu gymryd cytundebau cysylltiad i ystyriaeth a chael mecanweithiau ar gyfer adolygu. Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Cymorth Mabwysiadu** y GMC.
- 3) Gweithiwr cymdeithasol y plentyn a gwarcheidwad y plentyn i ystyried arwyddocâd astudiaethau ymchwil ym mhob achos
- Bydd y GCP yn ymgymryd â dadansoddiad risg a manteision y syniad o gysylltiad (uniongyrchol ac anuniongyrchol), nawr ac o bosib yn y dyfodol, gyda phob person pwysig ym mywyd y plentyn, gan gynnwys siblingiaid (gweler isod). Mae hyn yn ychwanegol at unrhyw asesiad risg cyffredinol a ymgwymerir yn ystod achosion gofal gan fod pwrpas gwahanol iddo
- 4) Y llys i roddi rhesymau llawn wrth benderfynu ar unrhyw gais a26
- Gweler uchod am ddadansoddiad o gysylltiad a26 a phwysigrwydd gwahaniaethu'r math hwn o gysylltiad gyda chysylltiad ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu
- 5) Cysylltiad siblingiaid i'w ystyried fel ymarfer cwbl ar wahân i gysylltiad rhieni
- Gweler isod
- 6) Dialog agored rhwng gweithwyr cymdeithasol, darpar fabwysiadwyr a rhieni biolegol ac, os ydynt yn ddigon aeddfed, gyda siblingiaid ynglŷn ag anghenion y plentyn, o bosib gyda chyfarfod wyneb yn wyneb
- Gweler isod am fanylion cyfarfodydd wyneb yn wyneb.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

‘Dylid ystyried cysylltiad uniongyrchol – nid ydym oll yn cynrychioli risg’

Rhiant biolegol

‘Rwy’n gwybod am fabwysiadwyr sy’n siarad am gysylltiad gyda neiniau a theidiau ac nid yw hyn y rhywbeth y mae gweithwyr cymdeithasol yn meddwl amdano bob amser pan gaiff cynlluniau eu hysgrifennu’

Adoption social worker

- Wrth ysgrifennu'r AMP/B bydd y GCP yn darparu darlun llawn a bywiog o'r berthynas sydd nawr/sydd wedi bod yn bwysig i'r plentyn a'r manteision i'r plentyn os ydynt yn parhau. Bydd hyn yn cynnwys rhieni, siblingiaid ac aelodau teulu pwysig eraill
- Bydd y GCP yn cwblhau'r rhestr wirio ACA 2002, sy'n ystyried effaith debygol colli cydberthnasau os mai mabwysiadu yw'r cynllun
- Efallai y bydd gofalmwr teuluol, er nad ydynt yn gallu gofalu am y plentyn yn yr hirdymor, yn gallu cadw cysylltiad a rhoi cymorth o ran datblygu hunaniaeth y plentyn. Dylai'r GCP bob amser gadw'r aelodau teuluol hyn mewn cof ar gyfer cysylltiad yn y dyfodol
- Dylai'r GCP ddefnyddio **Atodiad 5** ar gyfer rhieni ac **Atodiad 6** ar gyfer siblingiaid ar gyfer nodi'r cysylltiad, y cymorth sydd ei angen i sicrhau bod cysylltiad yn digwydd ac adolygu'r cysylltiad o ddyddiad y lleoliad i ddyddiad y Gorchymyn Mabwysiadu. Yn ddiweddarach, pan gaiff cysylltiad ar ôl mabwysiadu ei gadarnhau, defnyddir **Atodiadau 7, 8 a 9** (cytundebau cysylltiad ar gyfer y cyfnod ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu)
- Yn y cyfnod penderfynu 'dylid ei leoli ar gyfer mabwysiadu' bydd Penderfynwr yr Asiantaeth (PA) yn sicrhau bod y cynllun gofal arfaethedig yn cynnwys cynlluniau cysylltiad priodol, gyda chymorth, ar gyfer y plentyn.

Cynlluniau ar gyfer cysylltiad gyda siblingiaid pan fo'r cynllun yn golygu lleoliadau ar wahân

Sibling relationships are the most significant bonds that we can have. We know that most children and young people want to keep in touch with their brothers and sisters, and mourn deeply when this is severed'

Voices from Care (Cynhadledd 2019)

- Mae angen i'r GCP dalu sylw arbennig at siblingiaid a, lle mae angen eu gwahanu, rhaid i'r rhesymau dros hynny fod â thystiolaeth glir a'u cofnodi yn yr AMP/B

‘Gwybod y byddai'r awdurdod lleol yn trefnu lle i ni i gyd (gofalwr maeth sy'n daid neu nain a siblingiaid hyn gyda theulu mabwysiadol) a'n holi ni ymlaen llaw cyn ac ar ôl cysylltiad, a'i gwneud yn bosibl’

Rhiant sy'n mabwysiadu

‘I don't see a detailed analysis of the effect of losing contact and the emotional harm that is going to do to the child. In case after case it feels like a cut and paste job that a formula is applied if you are not together’

Cyfreithiwr yn sôn am gynlluniau sibling yn astudiaethau Prifysgol Birbeck

- Os yw siblingiaid i gael eu gwahanu, bydd y GCP yn ymgymryd ag asesiad o'r anghenion i'r siblingiaid hynny gadw mewn cysylltiad, lle bynnag y mae'r siblingiaid yn byw neu lle bwriedir iddynt fyw. Ni ddylai pellter daearyddol fod yn rhwystr, yn enwedig lle gellir defnyddio cysylltiad o bell

“Mae'n bwysig eu bod yn gwybod bod ganddynt siblingiaid ac yn gallu eu gweld yn rheolaidd, gan ei fod yn fuddiol i'w lles ... ar ddiwedd y dydd, plentyn sy'n dioddef am rywbeth nad yw wedi ei wneud a chael ei symud o'i deulu naturiol.’

Mam fiolegol

- Ar gyfer y plant hynny lle mae eu siblingiaid naill ai'n parhau i dderbyn gofal, yn aros yn y cartref gyda'r rhieni neu sy'n destun gorchymyn gwarcheidwaeth arbennig, bydd y GCP yn darparu dadansoddiad risg a manteision o'r perygl y gall y darpar deulu mabwysiadol fod yn agored iddo os cyflwynir cysylltiad anuniongyrchol, o bell neu uniongyrchol, a chynnal hynny. Bydd y dadansoddiad hwn yn cymryd i ystyriaeth bwysigrwydd gydol oes cydberthnasau sibling
- Bydd y GCP yn ystyried cynllun ar gyfer cysylltiad sibling dan a26 ACA yn ystod y lleoliad a chyn y Gorchymyn Mabwysiadu (gweler **Atodiad 6** i weld y cytundeb)

....there was a view that early negotiations with the adoption agency about proposed arrangements (for sibling contact) needed to be explicitly recorded. At times, ambiguous documentation has led to confusion or uncertainty about the recommended plan by professionals for contact and there were instances that this had led to contact faltering'

Meakings et al, (2019)

- Gyda chynllun cysylltiad yn y cam Gorchymyn Lleoli rhaid cael cynllun cymorth manwl a chadarn, wedi ei lunio gan y GCP ar gyfer y cyfnod rhwng o Gorchymyn Lleoli ac ymlaen i'r Gorchymyn Mabwysiadu a thu hwnt. Bydd gan y cynllun hwn ymrwymiad i gefnogi'r teulu mabwysiadol o ran cynnal a/neu ddatblygu'r cysylltiad, a gellir wedyn ei gadarnhau pan gaiff y cynllun cymorth mabwysiadu ei lunio adeg paru. Y gwaith a wneir yn y cyfnod cynnar hwn sy'n ei gwneud yn fwy tebygol y bydd cydberthnasau a chysylltiadau sibling yn cael eu cynnal a'u datblygu.

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Mae darpariaethau a26 ACA 2002 yn parhau i fod yn gymwys a dylid naill ai glynu at delerau gorchymyn cyswllt a26 neu'r rhaglen a gyfunwyd i leihau cysylltiad. Os nad yw'r cynllun cysylltu, am ryw reswm, yn cael ei ddilyn, yna dylai'r GCP hysbysu'r adran gyfreithiol.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Gweithio gyda'r plentyn

'Roedd mor bwysig bod y gofalwr maeth yn eistedd gyda mi wrth i mi siarad gyda'r plentyn, gan eu bod yn clywed yr hyn roeddwn yn ei ddweud ac yn gallu ateb unrhyw gwestiynau oedd gan y plentyn wedyn. Roedd hyn yn golygu fy mod yn hyderus bod y plentyn yn cael ei gynorthwyo'n dda wrth iddo ddechrau prosesu pethau.'

Gweithiwr cymdeithasol y plentyn

- Ar y pwynt hwn, dylai'r GCP weithio gyda'r gofawrwr maeth, gyda chymorth y gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu a ddyrannwyd (GCM) neu'r gweithiwr pontio a gweithiwr cymdeithasol gorchwyllo y gofawrwr maeth i'r helpu i ddeall yr hyn sy'n digwydd a pham y mae'r patrwm cysylltu yn newid / pam y bydd yn newid.
- Yn ystod y broses o gael hyd i deulu, bydd cysylltiad y plentyn gydag aelodau teuluol mwy na thebyg wedi lleihau yn unol â'r cynllun cysylltiad a26. Dylai'r GCP gadw llygad agos ar ansawdd y cysylltiad ac ymateb y plentyn iddo. Yn dibynnu ar oedran y plentyn, bydd gweithiwr cymdeithasol y plentyn yn siarad gyda'r plentyn am pam y mae cysylltiad yn lleihau, yn unol â GTB.
- Wrth gael hyd i deulu, bydd y GCP yn edrych ar ba mor agored yw'r darpar fabwysiadwyr a'u gallu i ymrwymo i'r cysylltiad sydd wedi ei asesu fel yr hyn sydd er budd gorau'r plentyn.

Gweithio gyda Mabwysiadwyr

(hyfforddiant paratoi ac yn ystod asesiad)

'Trafodwyd cysylltiad a'i ystyried yn fanwl ar y cwrs. Rwyf hefyd yn cofio'n glir bod y cwrs wedi tanlinellu pwysigrwydd cysylltiad. Fe wnaeth hyn newid barn llawer yn yr ystafell o blaid cadw cysylltiad mewn amrywiol ffyrdd'

Rhiant sydd wedi mabwysiadu

'The findings included that generally adoptive parents had respect for the child's previous family ties. Adopters had a positive attitude towards helping children with contact, (especially sibling contact) and making sense of their identity, but often struggled with a lack of professional support. There was a tendency amongst agencies towards a blanket policy of indirect contact rather than planning more flexible individual arrangements'

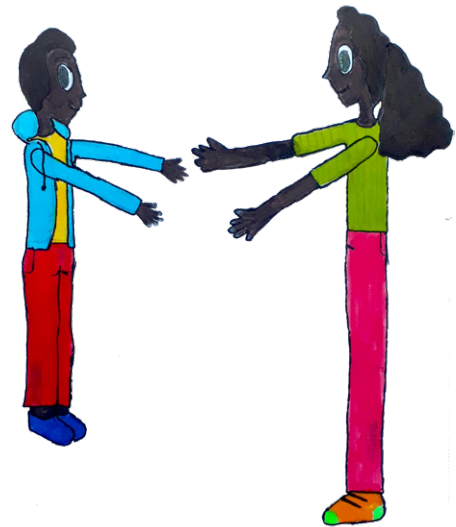
Meakings et al (2019)

- Mae angen rhoi neges glir i'r darpar fabwysiadwyr o'r ymweliad cyntaf ymlaen ynglŷn â disgwyliadau mewn perthynas â chysylltiad a'r ffaith bod mabwysiadu yn rhywbeth gwahanol iawn i'r hyn a welir yn y cyfryngau
- Mae angen i asiantaethau fod yn glir bod cysylltiad yn anochel drwy'r cyfryngau cymdeithasol ac felly mae aros yn agored yn fwy tebygol i roddi peth rheolaeth i'r teulu sy'n mabwysiadu
- Gall gofyn i oedolion sydd wedi eu mabwysiadu, sydd wedi dod drwy achosion gofal, i siarad yn ystod cyrsiau paratoi gynorthwyo'r ddealltwriaeth o'r angen i fod yn agored. Yn yr un modd, gall defnyddio mabwysiadwyr a phobl ifanc sydd â phrofiad o gysylltiad gefnogi darpar fabwysiadwyr o ran ei ystyried fel rhywbeth positif

- Gellir defnyddio ymarferion sy'n hyrwyddo empathi mewn hyfforddiant paratoi. Mae rhai rhanbarthau yn defnyddio astudiaeth achos a gofyn i'r darpar fabwysiadwyr roi eu hunain yn sefyllfa'r rhieni biolegol ac ysgrifennu llythyr nifer o flynyddoedd ar ôl y pwynt lleoli.
- Mae angen i'r darpar fabwysiadwyr, yn ystod yr asesiad a'r paratoi, gyrraedd pwynt lle gallent dderbyn bod mabwysiadu y wahanol i rianta biolegol ac y bydd gan eu plentyn/plant gysylltiadau gyda theulu arall, beth bynnag yw'r lefel o gysylltiad
- Dylai asesiadau ddangos tystiolaeth o allu'r darpar fabwysiadwyr i fod yn empathig a derbyn cysylltiad deuol y plentyn, gan y bydd hyn yn cael effaith ar eu gallu i reoli cysylltiad yn y dyfodol
- Mae angen dadansoddiad i 'communicative openness' (Brodzinsky 2005) darpar fabwysiadwyr. Bydd hyn yn effeithio eu gallu i gefnogi a chynnal trefniadau cysylltu.

'Roeddwn yn teimlo y byddai'n wych pe gallwn ei gymryd ac euthum i'r ysybyty pan gafodd ei eni. Roedd yn ddiwrnod rhyfedd braidd oherwydd bod (ei fam fiolegol) wedi ei adael yn yr uned gofal dwys ac fe welais i o yno ac roedd yn anodd iawn i mi na allwn ofalu amdano fy hun. Felly mae'r ffordd y digwyddodd pethau gyda'r (fam fiolegol) wedi bod yn dda i mi yn bersonol oherwydd rwy'n gweld cymaint o gariad ganddi, mae bod yn agored fel hyn wedi bod yn werthfawr dros ben'

Taid neu nain Contact after Adoption tudalen 31

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Fel gyda chanfod teulu, mae darpariaethau **a26 ACA 2002** yn parhau i fod yn gymwys a dylid glynu naill ai at delerau **gorchymyn cyswllt** neu'r rhaglen o gysylltiad a gytunwyd. Os na chedwir at y cynllun cysylltu, yna dylai gweithiwr cymdeithasol y plentyn hysbysu ei adran gyfreithiol.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

‘Rwy’n cydnabod cysylltiad fel rhan o helpu plentyn i ddeall ei hunaniaeth, gwneud synnwyr o’i dreftadaeth a deall eu sefyllfa mewn dau deulu’

Gweithiwr cymdeithasol y plentyn

- Bydd anghenion cysylltiad y plentyn yn cael eu diweddarau yn yr AMP/B gan y GCP ac fe gofnodir yn glir y rhesymau am y penderfyniadau
- Mae’n arbennig o bwysig sicrhau bod ystyriaeth wedi ei roi i gysylltiad gyda siblingiaid, gydag esboniad o sut y bydd y berthynas yn cael ei chynnal os nad yw siblingiaid yn cael eu lleoli gyda’i gilydd
- Mae angen i’r GCP a’r GCM sicrhau bod modd diwallu anghenion cysylltu’r plentyn gan y paru arfaethedig. A yw goblygiadau’r cysylltiad presennol ac arfaethedig wedi eu deall yn glir ac a fydd ymrwymiad hirdymor i’r cysylltiad hwnnw gan y darpar fabwysiadwyr?
- Dylai’r GCP sicrhau bod gan y plentyn erbyn hyn ddealltwriaeth sy’n briodol i’w oedran o’i sefyllfa a naratif clir, cyson y gellir adeiladu arno a’i ddefnyddio yn ystod cyfnodau pontio. Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Pontio a Chymorth Cynnar** y GMC
- Caiff y naratif yma ei gefnogi gan waith taith bywyd. Gweler archif arlein Gwaith Taith Bywyd y GMC
- Rhaid parhau i weithio gyda’r rhiant biolegol lle bo modd er mwyn eu cynorthwyo i ddeall y naratif sy’n cael ei rannu gyda’r plentyn.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol** a gwaith Myfyrio

‘Rydym wedi cael siblingiaid mewn gwahanol deuluoedd mabwysiadol a lle’r oedd darpar fabwysiadwyr ar yr un cwrw paratoi. Mae hyn wedi gweithio’n dda iawn ac maent bron yn deulu estynedig, yn gweld ei gilydd ar nifer o achlysuron yn ystod y flwyddyn.’

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol

Pan mae cysylltiad siblingiaid wedi ei gynllunio a phan mae’r holl siblingiaid i’w lleoli mewn lleoliadau mabwysiadu

- Dylai GCM a GCP gadw cysylltiad siblingiaid mewn cof wrth ystyried teuluoedd mabwysiadu pobl o ran nifer o ffactorau megis pellter daearyddol / personoliaethau a diddordebau.

Lle mae cysylltiad siblingiaid wedi ei gynllunio gyda siblingiaid sy’n derbyn gofal, siblingiaid gyda gorchmynion gwarcheidwaeth arbennig a siblingiaid iau yn aros gyda rhieni

- Rhaid i’r GCP a’r GCM ystyried gyda’i gilydd sut gallai’r cynllun cysylltu presennol gyda siblingiaid weithio gyda’r paru arfaethedig arbennig hwn
- Lle bo modd, dylai darpar fabwysiadwyr gyfarfod y siblingiaid hŷn sy’n aros mewn gofal maeth neu mewn trefniadau gwarcheidwadaeth

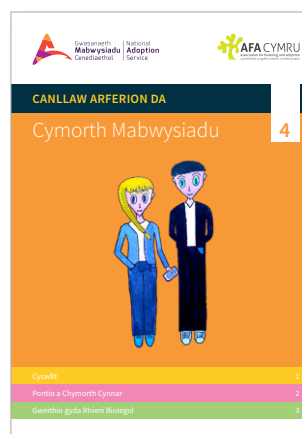
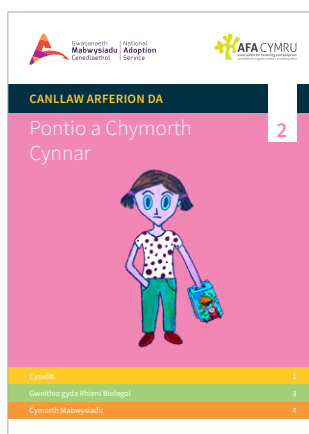
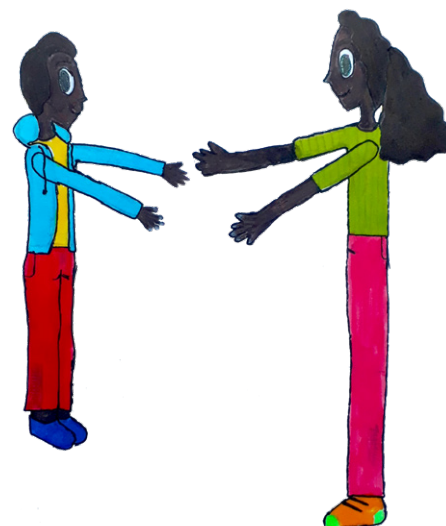
‘Pan fu i ni gyfarfod y chwiorydd hŷn, roeddem yn gallu eu gweld fel pobl – yn eithaf ifanc eu hunain. Roedd yn golygu ei bod yn haws cadw mewn cysylltiad oherwydd gallm eu gweld a siarad gyda nhw am ein plentyn. Roeddem hefyd yn gallu dweud wrth y chwiorydd y byddem yn gofalu am a charu eu chwaer iau. Roeddent angen gwybod hynny.’

Rhiant sy’n mabwysiadu

- Y GCM i gadarnhau i'r darpar fabwysiadwyr bod y cysylltiad arfaethedig wedi cael asesiad risg llawn ac wedi ei ddatblygu yn unol ag anghenion a lles y plentyn
- Y GCM i gadarnhau i'r darpar fabwysiadwyr a rhannu gyda hwy y cynllun cymorth a fydd yn mynd gyda'r cynllun cysylltiad
- Bydd cysylltiad anuniongyrchol ac o bell, os nad yw cysylltiad uniongyrchol yn bosibl, yn cael ei ystyried yn fanwl, gan gymryd i ystyriaeth oedran ac anghenion y plentyn a'r siblingiaid dan sylw. Bydd y GCM a'r GCM yn osgoi llwybr awtomatig tuag at gysylltiad blynyddol neu ddwywaith y flwyddyn. Bydd trafodaethau manwl gyda darpar fabwysiadwyr yn creu cynllun cysylltiad sydd wedi ei deilwra plan
- Dylid bob amser ystyried cysylltiad o bell pan nad yw cysylltiad uniongyrchol yn bosibl neu fel dull o gadw mewn cysylltiad rhwng cyfnodau cysylltiad uniongyrchol.

Mae gan gysylltiad o bell lawer o fanteision fel ffordd o gadw mewn cysylltiad o safbwynt y plentyn: 'Rwy'n gwybod eu bod yn iawn / Rwy'n gwybod sut maent yn edrych / Rwy'n gallu gwneud iddyn nhw chwerthin / Rwy'n gwybod beth i gael ar gyfer eu pen-blwydd'. Mae hefyd yn fanteisiol o safbwynt y mabwysiadwyr: 'gall ychydig ac aml fod yn well weithiau gan ei fod yn dod yn rhan o fywyd arferol'.

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Bydd y GCP a'r GCM yn cadw mewn cof bod angen iddyn nhw ddarparu tystiolaeth i'r panel ac i'r PA o'r cynlluniau ar gyfer cysylltiad a'r cynllun cymorth sy'n sylfaen i'r cysylltiad arfaethedig (gweler isod)

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

- Bydd y GCM ar y cyd â'r GCP, yn cwblhau'r cynllun cymorth mabwysiadu sy'n dangos yn glir pa gymorth fydd ei angen i alluogi cadw cysylltiad a sut y bydd y cymorth yn cael ei ddarparu.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Cymorth Mabwysiadu** y GMC.

Cyfarfod Deall y Plentyn (DyP)

- Bydd cyfarfod Deall y Plentyn, a drefnwyd gan y gwasanaeth mabwysiadu rhanbarthol, yn ystyried cynlluniau ar gyfer cysylltiad i'r plentyn a helpu'r darpar fabwysiadwyr i weld pwysigrwydd cadw cysylltiadau penodol.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Pontio a Chymorth Cynnar** y GMC.

'Mae'r rhain wedi rhoi syniad i fabwysiadwyr sut fydd y ddeinameg i'r dyfodol gyda gofalwyr maeth ac maent wedi eu galluogi i wneud cysylltiadau pwysig, a gwerthfawrogi yn llawn y cydberthnasau sy'n bodoli ar gyfer y plentyn/plant'

Gweithiwr cymdeithasol y plentyn yn siarad am ddiwrnod deall y plentyn

'Trwy helpu mabwysiadwyr i ddeall profiadau'r teulu biolegol, bydd yn cynorthwyo mabwysiadwyr i ddatblygu empathi. Hefyd wrth ystyried llinell amser trawma sy'n tanlinellu colledion, bydd yn helpu mabwysiadwyr ymhellach i ddeall pwysigrwydd cadw mewn cysylltiad ag aelodau teulu biolegol, siblingiaid a gofalwyr maeth'

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol

- Bydd y GCM a'r GCP yn sicrhau bod y cyfarfod deall y plentyn yn helpu i gychwyn datblygu cydberthynas bositif gyda gofalwyr maeth a chyda darpar fabwysiadwyr siblingiaid

Cysylltiad ffarwelio

Er na fydd cyfarfodydd darpar fabwysiadwyr gyda rhieni a chysylltiadau ffarwelio yn digwydd nes bydd y paru wedi mynd gerbron y panel paru a phenderfyniad y PA, cânt eu hystyried yn y cyfnod cynllunio paru gan fod y cynllunio yn digwydd cyn y panel a'r PA.

- Y GCP i ystyried amseriad y cysylltiad ffarwelio (gweler **Atodiad 10** ar gyfer Enghraifft o Arferion Da gan Fyfyrio Abertawe a Chyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol** y GMC)
- Plant yn cael eu paratoi ar gyfer cysylltiad ffarwelio

Cyfeiriwch at y **Canllaw Arferion Da Pontio a Chymorth Cynnar**

'Mae plant yn cael eu paratoi ar gyfer cysylltiad ffarwelio fel rhan o'r gwaith uniongyrchol sy'n cael ei wneud i'w symud ymlaen o'u teuluoedd mabwysiadol. Mae naratif y cael ei ddatblygu ar gyfer y cysylltiad hwnnw sy'n dilyn ymlaen o'u deunyddiau/llyfr a ddefnyddiwyd. Mae hwn gan y gofalwyr maeth ac mae'r tîm cymorth mabwysiadu yn ei rannu gyda'r rhieni biolegol. Mae'r gweithiwr yn defnyddio doliau papur gyda'r neges, hyd yn oed os nad ydych yn gweld rhywun, mae'r atgofion yn aros yn eich meddwl fel bod plant yn deall na fyddant yn cael eu hanghofio. Mae'r holl oedolion yn deall y neges ac felly mae, gobeithio, yn annog cadw cysylltiad.'

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol

'Roedd yn ddefnyddiol dwyn ynghyd gwahanol fabwysiadwyr siblingiaid yn y cyfarfodydd deall y plentyn, gan fod hyn wedi helpu i ddatblygu cydberthynas rhwng mabwysiadwyr ac wedi arwain at fwy o ymrwymiad i gysylltiad uniongyrchol rhwng siblingiaid ar ôl mabwysiadu, sy'n dal i fod yn llwyddiannus ac yn parhau flynyddoedd ar ôl y diwrnod gwerthfawrogi'r plentyn.'

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol

Cyfarfodydd rhwng rhieni a darpar fabwysiadwyr

- Dylid cynllunio cyfarfod rhwng rhieni a darpar fabwysiadwyr ar yr adeg hon

'Roeddem yn ei hoffi ac yn teimlo drosti yn y cyfarfod hwnnw. Roeddem yn gwybod, os oedd y plant eisiau ei gweld yn y dyfodol, buasem wedi bod yn hapus i hynny ddigwydd'

Rhieni mabwysiadol ar ôl cyfarfod mam y plant

- Dylai cyfarfod rhieni/darpar fabwysiadwyr fod yn normadol lle mae hynny'n ddiogel

Gweler **Atodiad 5** lle mae cyfarfod gyda rhieni wedi ei gynnwys yn y cytundeb ysgrifenedig

Cyfeiriwch at **Ganllawiau Arferion Da Pontio a Chymorth Cynnar** a **Gweithio gyda'r Teulu Biolegol** y GMC

Mae Sydney a Price (2014. t. 76) yn awgrymu rhai negeseuon y gallai rhieni mabwysiadol posibl eu rhoi i'r teulu biolegol yn ystod cyfarfod a allai gynorthwyo gyda chysylltiad yn y dyfodol. Er bod angen i'r rhain fod yn unigol, mae enghreifftiau yn cynnwys:

- Bydd bob amser yn gwybod bod ganddi deulu biolegol
- Pan fydd yn ddigon hen ac yn gofyn am gael eich cyfarfod, byddaf yn ei chefnogi
- Byddwn yn gwneud ein gorau i esbonio pam na allech ofalu amdani mewn ffordd sensitif a gofalgarg
- Bydd yn gallu gweld ffotograffau ohonoch pan fydd eisiau gwneud hynny
- Byddwn yn meddwl am y talentau, y diddordebau a'r nodweddion corfforol sydd wedi dod gennych chi ac yn sicrhau ei bod yn gwybod am y pethau hynny

Yr ymchwil

'Where indirect contact was planned, a one off meeting between the adoptive parents and birth relatives was usually highly valued by both parties, and increased the chances that indirect contact would be sustained over the years'

(Neil, Beek a Ward 2014. Tudalen 5, 1 o'r darganfyddiadau allweddol)

Y darpar fabwysiadwyr

'Roeddem yn falch o gael y cyfle i gyfarfod y ddau riant biolegol a siarad am y plant a'u gobeithion ar eu rhan. Roedd yn dda gallu rhoi wynebâu i bobl a chydabod eu heriau. Rydym wedi gallu dangos ffotograffau i'r plant o'r adeg pan roeddem gyda'n gilydd'

Darpar fabwysiadwyr ar gyfarfod rhieni

Y riant biolegol

'Na, ni wnes gyfarfod y darpar fabwysiadwyr. Roeddwn i fod i wneud, ond roedd y dyddiad yn newid ac yna yn y diwedd cefais wybod na allwn eu cyfarfod. Roeddwn wedi paratoi fy hun ar gyfer eu cyfarfod am nifer o fisoedd. Yn fy marn i, byddai wedi helpu i mi eu cyfarfod, rwy'n meddwl, oherwydd wedyn buaswn yn gwybod sut fath o bobl fyddai'n gofalu am fy mab. Rwyf hefyd yn credu y byddai wedi helpu'r darpar fabwysiadwyr i ddod i'm adnabod i ychydig yn well a chael gwell darlun o bwy ydw i yn hytrach na darllen amdanaf neu glywed gan rywun arall.'

Rhiant biolegol ar absenoldeb cyfarfod gyda mabwysiadwyr

'Nid wyf erioed wedi clywed am riant biolegol yn difaru cyfarfod darpar fabwysiadwyr. Mae'n beth anodd iawn i'w wneud ond mae'n rhoi cyfle iddynt roi gwybodaeth ac weithiau 'rhoi caniatâd' i'r mabwysiadwyr fynd â'r plentyn. Mae hwn yn neges mor bwysig i'r plentyn. Ac mae cysylltiad yn tueddu i fod y haws ac yn fwy ystyrlon pan fydd y cyfarfod hwnnw wedi digwydd.'

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol

1.6

Panel Paru / PA

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Lleoliad arfaethedig: Rheoliad 32(3) Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005

Swyddogaeth y panel mabwysiadu mewn perthynas â'r lleoliad arfaethedig: 33(1) AA(W)R2005

A1(2) (4) ACA 2002

Penderfyniad yr asiantaeth fabwysiadu mewn perthynas â'r lleoliad arfaethedig: rheoliad 34(1) AA(W)R 2005

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

- Mae gan y panel rôl allweddol i sicrhau bod anghenion cysylltiad y plentyn wedi eu hasesu yn briodol ac y bydd y paru arfaethedig yn diwallu'r rhain. At hyn, mae'r cymorth gofynnol ar gyfer unrhyw barti wedi ei gynnwys yn y cynllun cymorth mabwysiadu.
- Mae angen i baneli gael hyfforddiant/gwybodaeth briodol ar gysylltiad, i sicrhau bod y darganfyddiadau ymchwil diweddaraf ganddynt
- Bydd y GCM yn sicrhau bod rhieni mabwysiadol yn glir o ran y trefniadau cysylltiad arfaethedig, gan ddeall pam y maent wedi eu cytuno. Mae angen i rieni mabwysiadu allu ymrwymo i'r cynllun a bydd y panel yn gofyn iddynt gadarnhau hyn
- Dylai Penderfynwr yr Asiantaeth (PA) fod yn hyderus bod anghenion cysylltiad y plentyn wedi eu hystyried yn briodol ac yn cael eu diwallu gan y paru arfaethedig a bod y cynllun cymorth mabwysiadu yn cynnwys y cymorth angenrheidiol i alluogi i'r cynllun hwnnw ddigwydd.

1.7

Cynllunio Cyflwyniadau

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

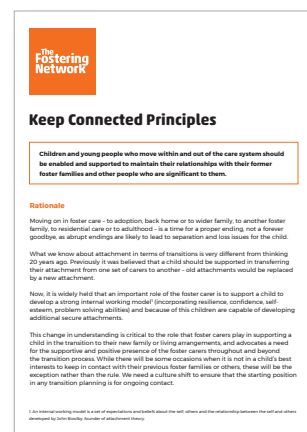
Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Pontio a Chymorth Cynnar** y GMC

- Fel rhan o'r cynllunio, mae angen cytundeb, wedi ei hwyluso gan y GCP a'r GCM ar y cyd, ynglŷn â sut bydd cysylltiadau yn cael eu cynnal gan y plentyn gyda'r teulu maeth ar ôl cyfnod o gyflwyniadau
- Bydd y cytundeb yn cynnwys gwybodaeth benodol o ran sut a phryd y bydd cysylltiad yn digwydd, a'r fecanwaith ar gyfer newid/adolygu'r cytundeb presennol
- Mae rôl y gofalywyr maeth yn bwysig iawn yn hyn o beth ac mae angen rhoi ystyriaeth ofalus i'r cysylltiad hwnnw a sut caiff ei gynnal

Adroddiad rhwydwaith maethu ar gadw mewn cysylltiad a'r egwyddorion a awgrymir

[Not Forgotten: The importance of keeping in touch with former foster carers](#)

[Egwyddorion cadw mewn cysylltiad](#)

1.8

Cyflwyniadau

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Cyfeiriwch at Ganllaw Arferion Da Pontio a Chymorth Cynnar y GMC

- Mae'r GCP a'r GCM i gefnogi'r darpar fabwysiadwyr i ddeall pwysigrwydd y gofalwyr maeth o ran ymlyniadau presennol a thaith y plentyn yn y dyfodol

'... (adoptive parents) should retain some sort of meaningful contact with foster carers and their families. Such separations should be treated as emotionally significant for the child whether the child concerned is able to show feelings of distress or not.'

(Boswell a Cudmore, 2013. t.35)

'Mae gweithio gyda'r mabwysiadwyr a'u helpu gymaint a g y gallwch yn un o'r pethau pwysicaf y gall gofalwr maeth ei wneud.'

Gofalwr maeth

"Roedd ein merch sydd wedi ei mabwysiadu, yn 14 oed, yn mynd drwy amser anodd ac mewn peth gofid. Gyda help seico-therapydd, cawsom ddeall ei bod yn cael anhawster mawr gyda'i blynyddoedd cynnar ac eisiau mwy o ddarnau o'r jigsô nag oedd gennym ni, fel rhieni mabwysiadol.

Roeddem wedi cadw mewn cysylltiad gyda'i gofalwyr maeth (cardiau Nadolig ac ati) ond heb eu gweld am nifer o flynyddoedd. Trefnwyd cyfarfod mewn man niwtral ac roedd yn gallu dweud wrth ein merch sut yr oedd wedi ei charu pan roedd gyda hi, a sut roedd yn dal i feddwl amdani.

Dyna'r cyfan roedd ein merch ei angen ar y pryd a daeth pethau'n llawer haws iddi ar ôl y cyfarfod hwn. Maent yn cadw mewn cysylltiad o bryd i'w gilydd ar y cyfryngau cymdeithasol"

Rhiant sydd wedi mabwysiadu

1.9

Lleoli

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Dan delerau Gorchymyn Lleoli (a gyda chaniatâd dan a19 ACA), mae cyfrifoldeb rhieni yn cael ei rannu rhwng yr asiantaeth fabwysiadu (awdurdod lleol y plentyn), y darpar rieni mabwysiadol a'r rhieni:

A25(2) ACA 2002

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

- Bydd y GCP a'r GCM yn annog 'bod yn agored wrth gyfathrebu' yn y mabwysiadwyr a fydd yn cefnogi cynnal cysylltiadau a'u datblygu

'Old relationships do not need to be broken to allow new bonds to form. Children are capable of multiple attachments. Keeping in touch with a foster carer after a move can be very positive. Foster carers may be primary attachment figures for young children moving into adoption....It does not help to build trust in a new family if loved adults disappear from children's lives.'

Research in Practice: Contact – making good decisions for children in public law

Rhesymau am gysylltiad ar ôl lleoliad gyda gofalwyr maeth:

- Lleihau trawmâu colled a gwahanu pellach
- Helpu i rwystro gwadu/osgoi profiadau ystyrlon
- Ail-ystyried emosiynau ynglŷn â gwahanu ar lefelau y gellir eu rheoli
- Darparu cyfleoedd i roddi cymorth o ran yr amrediad llawn o deimladau
- Lleihau 'meddylfryd hudol' a ffantasiau
- Lleihau problemau teyrngarwch a gweithio'n rhagweithiol gyda 'rhaniadau' a theimladau gwrthdrawdol: (Sydney a Price. 2014. t 91)

Gweler **Atodiad 5**: cytundeb cysylltiad rhwng yr awdurdod lleol, sefydliad cydweithredol rhanbarthol a darpar rieni mabwysiadol i ddelio â threfniadau cysylltiad o'r lleoliad i'r Gorchymyn Mabwysiadu.

Wythnosau / misoedd Cynnar

1.10

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Dylid cadw at unrhyw gysylltiad a gytunwyd ar ran y darpar fabwysiadwyr a'r asiantaeth. Os oes angen newid telerau unrhyw gynllun cysylltiad (naill ai dan orchymyn cysylltiad a26 neu drwy gytundeb) dylid hysbysu'r adran gyfreithiol, gan y bydd yn wyriad o'r hyn a gytunwyd neu a orchymynnwyd gan y llys ac efallai bydd angen hysbysu'r llys.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Llythyr setlo i mewn

- Dylid gwneud cytundeb o ran amseriad llythyr setlo i mewn (fel rheol o fewn 6 wythnos). Bydd y GCM yn cymryd cyfrifoldeb am drefnu hyn a bydd yr SAA yn cadarnhau bod hyn wedi ei anfon erbyn yr ail adolygiad. Mae hyn yn dweud bod cysylltiad i'w ddisgwyl ac yn ei gwneud yn fwy tebygol y bydd cysylltiad yn parhau ar ôl rhoi'r Gorchymyn Mabwysiadu (gweler **Atodiad 5**: Cytundeb ysgrifenedig ar gyfer cysylltiad rhwng lleoliad a gwneud y Gorchymyn Mabwysiadu)

'Ar ddechrau blwch llythyrau a grëwyd o'r newydd wrth anfon yr adroddiad cyntaf, bydd cyngor a gwybodaeth yn cael eu hanfon at y rhieni biolegol (wedi ei addasu yn ôl y sefyllfa). Mae hefyd yn bwysig parhau i weithio gyda mabwysiadwyr sy'n ceisio gollwng gafael (mewn ffordd gwrtais wrth gwrs).'

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol

- Os nad yw wedi digwydd eisoes, bydd y GCM yn rhoi enghreifftiau i'r darpar fabwysiadwyr o lythyrau setlo i mewn a bydd yn eu cynorthwyo gyda'r ymdrech gyntaf hon.

Cysylltiad

'Disgwyliadau realistig a gonest ar bob ochr. Rhaid i'r mabwysiadwyr gyfarwyddo'r cysylltiad a dylai ganolbwyntio'n llwyr ar y plentyn'

Gofalwr maeth profiadol

- Bydd y GCP gyda goruchwyliaeth yr SAA, yn sicrhau bod unrhyw gysylltiad a gytunwyd gyda sibliogiaid yn digwydd, ac yn atgyfnerthu'r neges bod cysylltiad er budd y plentyn yn y tymor hir. Gweler Atodiad 6
- Bydd y GCM yn rhoi cyngor cefnogol ond cadarn ar gadw cytundebau cysylltiad, gan gydnabod ei bod yn adeg anodd i deulu newydd
- Bydd y GCM (neu Myfyrio) yn cefnogi'r rhieni i sicrhau eu bod yn gallu ymgymryd a'r cysylltiad sydd wedi ei gytuno.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol**

'Rydym yn gofyn am gael gwneud hyn o fewn 6 wythnos o ddyddiad y lleoliad. Mae'n rhywbeth yr ydym ni – y gweithwyr mabwysiadu – yn ei roi i'r rhieni biolegol ac yn defnyddio'r amser i drafod cynlluniau ar gyfer cysylltiad yn y dyfodol'

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol

Penderfyniad i wneud cais am Orchymyn Mabwysiadu

1.11

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

- Yn aml yn cael ei ystyried yn yr ail adolygiad mabwysiadu, mae hwn yn gyfle i'r SAA sicrhau bod yr holl gysylltiad a gytunwyd wedi digwydd ac os nad yw, gwneir cynllun i'w alluogi i ddigwydd gydag amserlenni clir a chyfrifoldebau unigol yn cael eu hamlinellu
- Os nad yw'r cysylltiad a gytunwyd wedi digwydd, bydd yr SAA yn trefnu gyda'r GCP a'r GCM i ddelio a'r mater ar ôl yr adolygiad ac, yn dibynnu ar y rhesymau pam nad oes cysylltiad wedi bod, gallent ddewis oedi'r argymhellid / cytundeb i'r darpar fabwysiadwyr yn gwneud eu cais am y Gorchymyn Mabwysiadu
- Bydd aelod o'r tîm cymorth mabwysiadu yn mynychu'r cyfarfod hwn ac yn cyngori ar y cynllun cymorth mabwysiadu gan ragweld y cais yn cael ei wneud i'r llys. Cynhwysir cymorth ar gyfer trefniadau cysylltu yn yr adolygiad hwnnw

- Bydd y GCM a'r GCP yn cwblhau'r adroddiad Anecs A: hwn i gynnwys unrhyw drefniadau cysylltu presennol ac i'r dyfodol ar gyfer y plentyn a'r cymorth a drefnir i alluogi cysylltiad llwyddiannus
- Mae'r SAA i gael copi o'r cytundeb ysgrifenedig yn ymwneud â chysylltiad i sicrhau bod popeth wedi digwydd fel y cytunwyd

'Mae cynllun cymorth mabwysiadu sy'n cynnwys ystyriaeth o gysylltiad yn broses ddeinamig ac ni ddylai fyth fod yn sefydlog. Mae anghenion yn newid dros amser – anghenion y plentyn, y mabwysiadwyr, y rhieni biolegol a dylid cymryd hyn i ystyriaeth.'

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

Achosion Gorchymyn Mabwysiadu

1.12

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

A51A ACA Cysylltiad ar ôl Mabwysiadu

Mae rhieni angen caniatâd y llys i wneud cais am gysylltiad ar ôl mabwysiadu yn y cyfnod gwrandawriad mabwysiadu terfynol (a51A (4)(c)).

Fodd bynnag, gall y llys wneud orchymyn ei hun yn gwahardd cysylltiad (a51A(6)), gan gymryd i ystyriaeth rhestr wirio llesiant ACA (A1(4) ACA)

A46(6) ACA: ystyriaethau ar gyfer cysylltiad cyn gwneud Gorchymyn Mabwysiadu

Y gyfraith achosion ddiweddaraf ar gysylltiad ar ôl mabwysiadu yw B (Plentyn A: Cysylltiad ar ôl Mabwysiadu) [2019] EWCA Civ 29. Gweler Atodiad 3

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

- Dylai'r cynllun cysylltiad a'r cymorth sydd ei angen i'w weithredu gael ei amlinellu'n glir yn Anecs A, fel y nodir uchod
- Mae angen i bawb dan sylw feddwl yn ofalus am yr iaith a ddefnyddir yn y cyfnod hwn gan fod rolau cyfreithiol yn newid
- Mae angen i'r GCM a'r GCP fod yn glir ynglŷn â pha gytundebau sydd angen eu llofnodi a chan bwy a sut y bydd cytundebau o'r fath yn cael eu monitro, eu hadolygu a'u cefnogi.

Ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu

1.13

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

A51A ACA: Cysylltiad ar ôl mabwysiadu

Mae rhieni biolegol angen caniatâd y llys i wneud cais am gysylltiad ar ôl mabwysiadu ar ôl gwneud Gorchymyn Mabwysiadu (a51A(4)(c)).

Fodd bynnag, gall y llys wneud gorchymyn ei hun yn gwahardd cysylltiad (a51A(6)) gan gyfeirio'n benodol at a1(4) (a)(f)&(l) ACA (rhestr wirio llesiant).

Cyfeiriwch at Ganllaw Arferion Da Cymorth Mabwysiadu y GMC

'Ni allwn eu caru fwy pe buasent yn blant biolegol i mi ond mae ganddynt gefndir nad wyf yn perthyn iddo ac nad wyf yn rhan ohono. Ac ni fydd hynny'n newid i unrhyw blentyn sydd wedi ei fabwysiadu. Mae ganddyn nhw orffennol sy'n wahanol i'r teulu mabwysiadol ... rwy'n teimlo y dylent fod â'r ochr arall honno oherwydd mae'n rhoi teimlad o hunanwerth iddyn nhw, mae'n eu gwneud yn gyfan.'

Gan riant mabwysiadol wedi ei ddyfynnu yn
'Contact after Adoption' 'Contact after Adoption'

'Although contact plans are for children they are enacted by adults and may be helped or hindered by the relationships between them and the support for them that does or does not exist'

Pause for thought (Research in Practice)

'Ei gadw'n rheolaidd, yn ffeithiol, yn gwrtais a bod yn gyson'

Rhiant mabwysiadol ar gysylltiad anuniongyrchol

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Egwyddorion Cyffredinol

Ar y cychwyn:

- Mae angen cytundeb clir mewn perthynas â'r iaith a ddefnyddir i ddisgrifio pobl mewn unrhyw gysylltiad anuniongyrchol, o bell neu gysylltiad uniongyrchol
- Dylid cael eglurder yn y cytundebau ar gyfer cysylltiad. Mae'r GCM a'r GCP, os cytunir ar gysylltiad cyn gwneud y Gorchymyn Mabwysiadu, i gymryd cyfrifoldeb ar y cyd am ddrafftio a chytuno. Gweler:

Atodid 7: cytundeb ysgrifenedig ar gyfer cysylltiad siblingiaid ar ôl mabwysiadu

Atodiad 8: cytundeb ysgrifenedig ar gyfer cysylltiad ar ôl mabwysiadu gyda rhieni biolegol

Atodiad 9: cytundeb ysgrifenedig ar gyfer cysylltiad ar ôl mabwysiadu gyda neiniau a theidiau / aelodau eraill y teulu (i gynnwys cymal ar gyfrinachedd a rhieni biolegol)

- Dylid cytuno ar amseriad unrhyw gysylltiad a'i gofnodi yn y cytundeb cysylltiad. Mae gan asiantaethau weithiau farn ar briodoldeb hyn yn digwydd ar adegau penodol. Nid oes tystiolaeth ymchwil a gytunwyd i gefnogi amseriad penodol. Mae Sydney a Price (2014) yn awgrymu y gall cyflwyno gwybodaeth gynhyrfiol ar adegau emosiynol fel pen-blwydd yn gallu bod yn niweidiol i rai plant. Mae angen i asiantaethau hefyd fod yn ymwybodol os ydynt yn digwydd ar adeg benodol e.e. y Nadolig, y bydd angen adnoddau i reoli hynny

'About 40 per cent of birth relatives had lost contact with the adopted young person, with many arrangements stopping in adolescent years, often with no explanation. Birth relatives valued contact particularly because of the information it gave them about the adopted child.'

Contact after Adoption Neil et al 2014, y dudalen grynhai, tudalen 34

'Os ydych yn cadw cyfathrebu yn agored efallai y byddwch yn derbyn gwybodaeth bwysig i'ch plentyn.'

Rhiant sydd wedi mabwysiadu

Wrth i amser fynd heibio:

- Bydd y cytundeb yn rhoi esboniad o'r amserlenni a'r trefniadau ar gyfer cysylltiad ac mae angen cynnwys yr hyn a fydd yn dilyn os nad yw cysylltiad yn digwydd yn unol â'r cynlluniau fel rhan o'r cynllun cefnogi cysylltiad. Mae angen clymu hyn gydag adolygiad o gynllun cymorth y rhieni biolegol ac unrhyw waith a all gael ei wneud gyda nhw. Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol**.
- Bydd y 'cadw mewn cysylltiad' y bydd y tîm cymorth mabwysiadu yn ei wneud gyda'r teulu, yn enwedig yn y flwyddyn gyntaf ar ôl mabwysiadu, yn cynnwys adolygiad o'r trefniadau cysylltu. Gweler **Canllaw Arferion Da Cymorth Mabwysiadu** y GMC.
- Mae Neil (2014, p 18) yn tanlinellu bod cysylltiad anuniongyrchol yn llai tebygol o barhau na chysylltiad uniongyrchol, yn enwedig gan aelodau'r teulu biolegol, ond dylid annog rhieni mabwysiadol i gadw mewn cysylltiad hyd yn oed os nad yw'n cael ei ddychwelyd.

'Nid ydym yn cael dim byd yn ôl gan ei rieni biolegol, ond mae'n bwysig o hyd i ni ysgrifennu atynt er mwyn iddynt gael gwybod ei fod yn iawn ac yn gwneud yn dda yn y byd. Maent yn haeddu cael gwybod hynny. A phan fydd wedi tyfu i fyny, gallwn ddweud ein bod wedi cadw at ein rhan ni o'r cytundeb. Mae hynny yn bwysig, rwy'n meddwl.'

Rhiant sydd wedi mabwysiadu

- Dylai rhanbarthau roi cymorth, naill ai gyda grwpiau cymorth neu gyfarfodydd unigol i gefnogi rhieni biolegol i ysgrifennu llythyrau at eu plant. Dylid cael adolygiad o'r trefniadau cysylltu ar ôl i bethau setlo i lawr. Gall hynny fod cyn neu ar ôl gwneud y Gorchymyn Mabwysiadu a gall ddigwydd ar un o'r adegau pan fydd y cynllun cymorth mabwysiadu yn cael ei adolygu. Efallai y bydd y bobl dan sylw yn fwy parod/yn gallu trafod trefniant mwy hirdymor bryd hynny (Neil 2014). Ar y pwynt hwn, efallai bydd pobl yn fwy parod i cael cysylltiad uniongyrchol. Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da gweithio gyda Rhieni Biolegol** y GMC

'Birth parents who are hostile to the planned placement at the final hearing may be able to accept and support the new family in time'

Neil et al (2014)

- Mae adborth yn dangos mai'r perygl mwyaf mewn cysylltiad anuniongyrchol yw nad yw rhieni biolegol yn anfon llythyr sy'n gallu gwneud i rieni mabwysiadol deimlo nad oes pwynt iddyn nhw barhau gyda'r cysylltiad. Mae hon yn dasg anodd iawn i aelodau'r teulu biolegol a bydd y mwyafrif angen cymorth yn hyn o beth. Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da gweithio gyda Rhieni Biolegol** y GMC.

'Helpwch rieni biolegol i ddeall sut bydd cyfnewid gwytodaeth yn barhaus yn helpu'r plentyn wrth iddynt dyfu i fyny ac aeddfedu. Cynigiwch gymorth iddyn nhw wneud hyn.'

Cyngor rhiant sydd wedi mabwysiadu i asiantaeth fabwysiadu

- Fel rhan o'r darpariaethau 'cadw mewn cysylltiad' gyda theuluoedd mabwysiadol bydd y GCM yn adolygu'r cynllun cysylltiad fel rhan o gynllun cymorth mabwysiadu deinamig. Mae pwyntiau anodd megis symud i ysgol gynradd neu uwchradd ac yn ystod glasoed sy'n ymwneud â llunio hunaniaeth pan efallai bydd angen cymorth ac adolygiad manylach o'r trefniadau cysylltu (Walker a Rueter 2014). Mae blynyddoedd glasoed yn adeg risg uchel i gysylltiad ddod i ben a bydd angen i asiantaethau sicrhau bod cyfleoedd i gynnig cymorth os yw'n ymddangos yn debygol y bydd hyn yn digwydd
- Mae gan asiantaethau gyfrifoldeb i sicrhau bod gan rieni mabwysiadol enwau a rhifau ffôn cyswllt / cyfeiriadau eboed diweddaraf. Gellir gwneud hyn drwy gylchlythyrau a thrwy gyfathrebu gyda theuluoedd mabwysiadol mewn perthynas â chysylltiad anuniongyrchol. Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Cymorth Mabwysiadu** y GMC
- Mae angen sicrhau o fewn adolygiad cymorth mabwysiadu bod lle i ofyn am gymorth gan y gwasanaeth os oes angen rhannu gwybodaeth anodd. Bydd y GCM yn cymryd cyfrifoldeb am naill ai wneud hyn neu ddirprwyo'r gwaith hwn. Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Cymorth Mabwysiadu** y GMC.
- Mae angen i rieni mabwysiadol gael eu hannog gan y GCM i gynnwys digwyddiadau gyda gwaith taith bywyd i hybu hunaniaeth a sicrhau bod y plentyn/plant yn tyfu i fyny gyda naratif ystyrion. Mae cadw mewn cysylltiad mewn rhyw ffordd yn ddull da i deuluoedd mabwysiadol gadw 'mewn rheolaeth' o'r trefniadau:

'Mae angen i rieni mabwysiadol gadw'r ddialog yn agored, yn enwedig yn ystod y cyfnod glasoed: "a fuaset yn hoffi cysylltu gyda dy fam fiolegol os wyf wedi bod yn meddwl amdani – wnawn ni hyn gyda'n gilydd? Hefyd holi o bryd i'w gilydd "Oes unrhyw un wedi bod mewn cysylltiad â thi?" Roedd hyn yn rhywbeth a drafodwyd yn y cwrs paratoi ac roedd yn gyngor defnyddiol iawn.'

Rhiant mabwysiadol plentyn yn ei arddgau

'Bod yn agored i bob cysylltiad, bod yn agored i drafod teulu cyntaf y plentyn. O'r hyn rwyf wedi ei ddarllen, mae plant sydd wedi eu mabwysiadu yn meddwl am eu teulu gwreiddiol hyd yn oed os nad ydynt yn siarad amdanynt nhw. Siaradwch yn agored a parchus a sicrhau'r plant bod beth bynnag y maent yn ei deimlo yn iawn.'

Rhiant mabwysiadol

'Gofynnwch am help a chyngor. Efallai ei bod yn ymddangos yn syml yn y dechrau, ond bydd yn mynd yn fwy cymhleth wrth i'r plant fynd yn hŷn. Meddyliwch ymlaen llaw am y cyfryngau cymdeithasol.'

Rhiant mabwysiadol

Cyfyngau Cymdeithasol

Mae angen cymryd newidiadau mewn cyfyngau cymdeithasol i ystyriaeth a'u cydnabod yn yr adolygiad o drefniadau.

- Dylid trefnu gweithdai a gwybodaeth wedi ei diweddarau i deuluoedd mabwysiadol i'w helpu nhw i siarad gyda phlant ynglŷn â manteision a heriau cyfyngau cymdeithasol wrth iddynt dyfu i fyny
- Dylai asiantaethau mabwysiadu roi neges clir i rieni biolegol y gall chwilio am eu plant ar y cyfyngau cymdeithasol ac yna cysylltu gyda nhw achosi trawma i'r plentyn ac felly ni fydd eu hamcan o wneud cysylltiad yn gweithio fel y maent yn gobeithio
- Dylai asiantaethau mabwysiadu roddi cymorth amserol i blant / bobl ifanc a mabwysiadwyr pan wneir cysylltiad ar y cyfyngau cymdeithasol mewn ffordd nad yw wedi ei chynllunio

Cysylltiad Uniongyrchol gyda Rhieni Biolegol

Gweler **Atodiad 8**

- Mae'r rhan fwyaf o'r trefniadau mewn mabwysiadu yn golygu cysylltiad anuniongyrchol ond mae trefniadau cysylltu uniongyrchol lle maent yn ddiogel yn fwy tebygol o gael eu cynnal. Mae tystiolaeth ddefnyddiol ar www.rip.org.uk/frontline ynglŷn â sefyllfaoedd lle mae cysylltiad uniongyrchol yn debygol o fod yn ddiogel a lle gellir ei gynnal.

'Ac i minnau hefyd, byddai mam yn troi i fyny heb ei disgwyl yn teimlo'n fygythiol iawn i mi, felly nid yw'r bygythiad hwnnw yno gan fod gennym berthynas gyda hi eisoes'

Mabwysiadwr gyda chysylltiad uniongyrchol a ddyfynnwyd yn 'Contact After Adoption', tudalen 14

Mae Julie Selwyn at al (2015) yn rhoi neges o rybudd, **'Each child will have a different experience of relationships within the family, they will have different roles be of different levels of maturity and have different experiences of abuse. Contact plans need to take account of this and ensure that damaging and abusive patterns of behavior are not repeated in contact.'**

Cysylltiad â Siblingiaid

Gweler 3.2 i gael manylion cynllunio ar gyfer cysylltiad siblingiaid

Gweler **Atodiad 7**

Ar ôl atgyfeiriad gan ferch 20 oed eisiau cysylltu gyda sibling iau, am yr hwn yr oedd wedi bod yn gofalu ac a oedd wedi ei fabwysiadu: **'Roedd yn dorcalonnus cyfarfod plentyn a oedd yn colli sibling, nad oedd wedi marw, ond a oedd yn byw ond ychydig o filltiroedd i ffwrdd. Bob tro rwy'n cael atgyfeiriad am sibling wedi ei adael ar ôl nad yw erioed wedi cael cysylltiad gyda'u sibling iau a fabwysiadwyd (pan roeddent wedi byw gyda'i gilydd yn y gorffennol) mae wastad yn teimlon anghyfiawn iawn i mi.'** Uwch weithiwr cymdeithasol mabwysiadu

- Cysylltiad sibling yw'r ffordd fwyaf tebygol o gysylltiad uniongyrchol a gaiff ei gytuno a'i gynnal
- Dylid ystyried y cyfleoedd ar gyfer cadw mewn cysylltiad o bell

'Rwy'n teimlo y dylai brodyr a chwiorydd gadw mewn cysylltiad bob amser'

Person ifanc wedi ei fabwysiadu

'Dylech gael cymaint o gysylltiad sibling ag y gallwch. Heb hyn, byddai'n anodd i ni siarad amdanyn nhw i gyd, rwy'n credu. Mae'r teuluoedd yn dod yn ffrindiau agos nawr.'

Rhiant sydd wedi mabwysiadu

'Os cewch gyfle i gael cysylltiad uniongyrchol gyda siblingiaid biolegol eich plentyn, ewch amdani. Mae gan ein meibion 5 o siblingiaid biolegol rhyngddynt (4 teulu gwahanol) - rydym yn eu hystyried fel teulu estynedig ac yn cyfarfod rhyw 5 gwaith y flwyddyn - mae'n golygu llawer iawn i'n meibion ac maent yn caru rhywun sy'n edrych yn debyg iddyn nhw.'

Rhiant sydd wedi mabwysiadu

'Felly nawr mae gennym berthynas ad hoc gyda'r 3 geneth hŷn a'u mamau. Rydym fel rheol yn mynd i barti pen-blwydd a dramâu ac ati. Rydym yn gweld ein gilydd rhyw 5/6 gwaith y flwyddyn, mae'n debyg'

Rhiant sydd wedi mabwysiadu

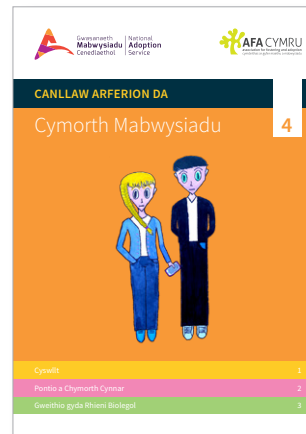
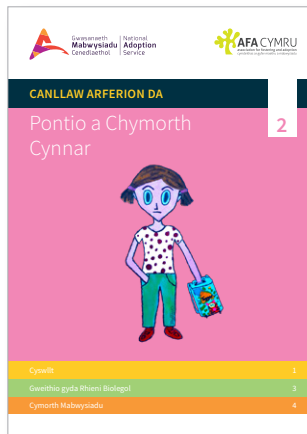

- Os na ellir trefnu neu gynnal cysylltiad uniongyrchol dros amser, cadwch y llinellau cyfathrebu yn agored gyda siblingiaid gyda chysylltiad o bell neu'n anuniongyrchol

'Rwyf wedi gweithio gyda theulu lle mae cysylltiad blwch llythyr yn gweithio'n arbennig o dda. Mae'r mabwysiadwr a'r tad biolegol (sy'n gofalu am hanner sibling) yn anfon llythyr a chardiau yn rheolaidd; maent hefyd yn prynu anrhegion bach ar gyfer pen-blwydd a'r Nadolig ac yn anfon cerdyn pan fyddant yn mynd ar wyliau. Mae manteision hyn i bob un o'r bechgyn bach yn anferth, mae'r cysylltiad yna ganddynt o hyd ac mae siarad am ei gilydd yn dod yn rhan o fywyd bob dydd.'

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

Cysylltiad gyda Neiniau a Theidiau

Gweler 3.2 i gael manylion cynllunio ar gyfer cysylltiad gyda neiniau a theidiau

Gweler **Atodiad 9**

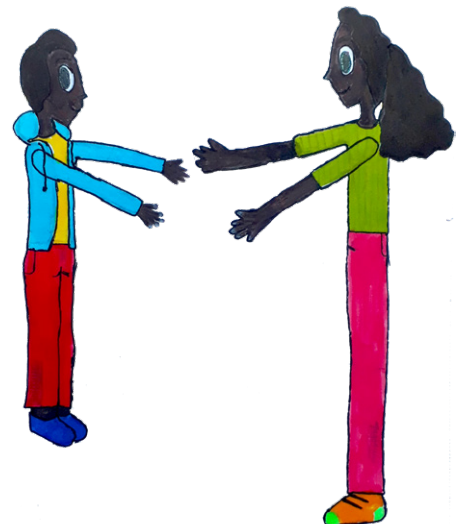
- Efallai y bydd neiniau a theidiau wedi darparu cydberthynas mwy positif ar gyfer y plentyn na'r rhieni biolegol. Efallai eu bod wedi darparu gofal nad oedd yn gynaliadwy oherwydd amgylchiadau y tu hwnt i'w rheolaeth (salwch, er enghraifft). Bydd gwybodaeth a ddarperir adeg yr ACG (gweler 3.1) yn rhoi canllaw ar a fydd cysylltiad gyda neiniau a theidiau yn gynaliadwy i'r plentyn yn ei deulu mabwysiadol
- Gall cadw cysylltiad anuniongyrchol neu o bell o'r cychwyn arwain at gysylltiad uniongyrchol mewn amser

'Post adoption contact for grandmothers is 'strikingly successful'

Neil et al (2014)

'Roedd peth o'r wybodaeth a gefais a'r lluniau a welais yn gwneud i mi deimlo fy mod yn dysgu amdanaf fy hun. O ble cefais fy nhrwyn, pam rwy'n hoffi celfyddyd gymaint.'

Person ifanc a ddyfynnwyd yn
'Contact After Adoption' tudalen 15,
yn siarad am gysylltiad gyda nain a thaid

Cydnabyddiaeth

Diolch yn fawr i'r bobl a'r sefydliadau canlynol sydd wedi bod yn offerynnol yn drafftio'r canllawiau hyn.

- Ein grŵp cyfeirio a oedd yn cynnwys cynrychiolwyr o bob rhanbarth mabwysiadu a'r asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol a CAFCASS Cymru.
- Aelodau grŵp polisi ac arferion y GMC
- Rheolwyr tîm mabwysiadu rhanbarthol a rheolwyr tîm gofal plant sydd hefyd wedi rhoi o'u hamser a'u harbenigrwydd
- AUK Cymru, wrth roddi adborth fanwl ac awgrymiadau
- Yr ymatebwyr i'r holiaduron: teuluoedd biolegol, teuluoedd sy'n mabwysiadu, gofaldwyr maeth a phobl ifanc gyda phrofiad o fabwysiadu

Ni fyddai'r canllaw hwn wedi bod yn bosibl heb haelioni a brwdfrydedd yr ymarferwyr yn y rhanbarthau ac asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol am rannu enghreifftiau mor ysbrydoledig o arferion da ledled Cymru.

CYDWEITHREDIADAU RHANBARTHOL

Gogledd Cymru

Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Wrecsam

Canolbarth a Gorllewin Cymru

Ceredigion, Powys, Sir Gaerfyrddin, Sir Benfro

De Ddwyrain Cymru

Sir Fynwy, Blaenau Gwent, Torfaen, Caerffili, Casnewydd

Bae'r Gorllewin

Abertawe, Castell-nedd Port Talbot, Pen-y-bont ar Ogwr

Y Fro, Y Cymoedd a Chaerdydd

Merthyr Tydfil, Rhondda Cynon Taf, Cardiff, Vale of Glamorgan

POB GWIRFODDOL CYMRU WASANAETHAU ASIANTAETHAU MABWYSIADU

Cyfeiriadau

Beckett, S (2018) *Beyond Together or Apart Planning for, assessing and placing sibling groups*. Llundain. CoramBaaf

Boswell, S a Cudmore, L (2014). *The Children were fine: acknowledging complex feelings in the move from foster care into adoption*. Adoption and Fostering, 38(1)

Boyle, C (2017) What is the impact of birth family contact on children in adoption and long-term foster care, A systemic review Children and family Social Work. (22) pages 22-33. Wiley

Brodzinsky, D (2005) *Communicative Openness, reconceptualising openness in adoption, implications for theory, research and practice*.

Care Crisis Review 2018

Cossar, J, Neil, E (2013) *Making Sense of Siblings, connections and severances in post adoption contact*. Child and Family Social Work, 18(1), pp 67-76

Featherstone, B, Gupta, A a Mills, S (2018) *The role of the social worker in adoption – ethics and human rights: an enquiry*. Llundain, BASW

Macaskill, C (2002) *Safe contact? Children in permanent placement and contact with birth relatives*. Lyme Regis. Russell House Publishing

MacDonald, M (2017) *Research Summary: Adoptive Parent's experiences of post adoption contact and their support needs*

Moffat, F (2012) *Writing a Later Life letter*

Meakings, Coffey a Shelton. (2017). *The Influence of Adoption on Sibling relationships: Support needs of newly formed adoptive families*. Oxford University Press on behalf of BASW

Meakings, Paine a Shelton (2019) *Birth Sibling Relationships after Adoption. Experiences of Contact with Brothers and Sisters living elsewhere*. Wales Adoption Cohort Study Report. Cardiff. Cardiff University.

Monk, D a Macvarish, J (2018). *Siblings, contact and the law: an overlooked relationship*. Llundain. Birbeck University of Llundain

Neil E, Cossar J, Jones C, Lorgelly P a Young J (2011) *Supporting Direct Contact After Adoption* (Llundain) BAAF

Neil E, Beek M, Ward E, (2014) *Contact after adoption* BAAF

The Contact After Adoption Study:

<http://www.uea.ac.uk/contact-after-adoption/home>

Neil E (2009) *Post Adoption Contact and Openness in Adoptive Parent's Minds Consequences for Children's Development*. British Journal of social work, 39, 5-23

Neil E, Howe D (2004) *Contact in adoption and foster care: Research, theory and practice*. Llundain. BAAF

Neil E, Research in Practice contact planning tool. www.rip.org.uk/resources/publications/frontlineresources/frontlinebriefing

Research in Practice Contact: Making good decisions for children in public law www.rip.org.uk/frontline

Selwyn J, Meakings S, Wijedasa D. (2015) *Beyond the Adoption Order Challenges, interventions and adoption disruption*. Llundain. BAAF

Sydney L a Price E (2014) *Facilitating Meaningful Contact in Adoption and Fostering (A Trauma-informed Approach to Planning, Assessing and Good Practice)* Jessica Kingsley Publishers

Wijedasa D, Selwyn J (2014) *Beyond the Adoption Order: An investigation of adoption disruption in Wales* (funded by Welsh Government)

Atodiad 1

Galwad ac adduned Cyngrhair Sibling

EIN GALWAD

“Mae gan holl blant a phobl ifanc gyda phrofiad o ofal yr hawl i gael perthynas gyda’u siblingiaid.”

PWY YDYN NI?

Rydym yn gynghrair o sefydliadau sy’n angerddol ynglŷn â hawliau plant a phobl ifanc sydd a phrofiad o ofal a rhai sydd wedi eu mabwysiadu.

- Lleisiau o Care Cymru
- Plant yng Nghymru
- Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol
- Adoption UK
- Rhwydwaith Maethu
- AfA Cymru
- Prifysgol Caerdydd

Mae pobl ifanc gyda phrofiad o ofal wedi dweud wrthym dro ar ôl tro am eu rhwystredigaeth gyda diffyg cysylltiad gyda’u brodyr a’u chwiorydd pan maent wedi eu gwahanu. Wrth ymgynghori gyda phlant a phobl ifanc am eu hiechyd a’u lles, canfuasom bod cydberthynas yn bwysig yn sylfaenol ac yn chwarae rôl arwyddocaol o ran lles beunyddiol plant a phobl ifanc mewn gofal. Roedd treulio amser gyda brodyr a chwiorydd yn nodwedd a grybwyllwyd yn aml mewn sgysiau am les, hapusrwydd, cydberthynas iach, hawliau a symud i annibyniaeth. Yn yr un modd, mae llawer o bobl ifanc yn dweud wrthym nad yw natur eu cysylltiad gyda siblingiaid yn cyd-fynd â bywyd modern, yn enwedig gyda manteision technoleg a chyfryngau cymdeithasol. Rydym felly wedi datblygu’r adduned isod ac rydym yn gofyn i holl weithwyr proffesiynol sy’n gweithio mewn gwasanaethau Plant a/neu gyda phlant ledled Cymru i arwyddo.

EIN HADDUNED

Yr adduned i blant mewn gofal a’u brodyr a’u chwiorydd

Rydym yn galw ar bob sefydliad sector cyhoeddus a sector gwirfoddol sy’n gweithio gyda phlant a phobl ifanc sydd a phrofiad o ofal i gytuno gyda’r canlynol.

Ymrwymo i ddefnyddio’r holl adnoddau sydd ar gael ac optimeiddio defnyddio technoleg i:

1. **Ddarparu gwybodaeth i blant am eu siblingiaid**
Dylid rhoi gwybodaeth glir, gyfredol i blant a phobl ifanc am fodolaeth siblingiaid ar bob cam ar eu taith.
2. **Cofnodi holl gydberthnasau sibling**
Bydd holl gydberthnasau sibling plentyn yn cael eu cofnodi’n glir ym mhob cofnod a chynllun gofal cymdeithasol.
3. **Gweithredu asesiadau cydberthynas sibling gydol oes**
Bydd asesiadau “Gyda’i Gilydd ac Ar Wahân” yn cael eu gwella drwy sicrhau bod asesiadau yn cael eu hysgrifennu a’u hadolygu fel asesiadau cydberthnasau sibling gydol oes.
4. **Cofnodi barn plant**
Bydd barn plant ar gysylltiad gyda siblingiaid yn cael ei chofnodi’n agored fel rhan o unrhyw achosion ymyrraeth neu gyfraith gyhoeddus Deddf Plant 1989 neu Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002 ac adolygiadau statudol.
5. **Cynllunio ar gyfer cydberthnasau sibling parhaus ac ystyrlon**
Beth bynnag yw’r fframwaith cyfreithiol, bydd cynlluniau unigol, hyblyg a chydag adnoddau ar gyfer cydberthnasau parhaus hyd nes bydd pobl ifanc yn oedolion yn cael eu dilyn, pan fydd yn ddiogel gwneud hynny.
6. **Adolygu iaith ‘cysylltu’.**
Mae geiriau’n bwysig. Mae pobl ifanc yn aml yn dweud wrthym bod iaith gofal wedi ei phroffesiynoli, yn oeraidd ac yn achosi stigma. Dylid felly cyfeirio at gyfarfod siblingiaid fel cyfleoedd ‘cadw mewn cysylltiad’.

Diffiniad: Mae sibling yn cynnwys sibling llawn, hanner sibling, llys-sibling drwy briodas neu bartneriaeth sifil, sibling drwy fabwysiadu, ac unrhyw berson arall y mae’r plentyn yn ei ystyried fel sibling a gyda’r hwn y mae ganddynt fywyd teuluol sefydledig [c. Erthygl 8, Siarter Hawliau Dynol Ewrop].

Atodiad 2

Sut i ddefnyddio'r pedwar canllaw ar draws amser penodol yn nhaith y plentyn

AR GYFER PWY Y MAE'R CANLLAW HWN?

Mae'r canllaw hwn wedi ei fwriadu ar gyfer holl weithwyr proffesiynol sy'n gweithio ar fabwysiadu a chymorth mabwysiadu. Mae'r rhain yn cynnwys:

- 1) Gweithiwr cymdeithasol y plentyn (GCP). Gweithiwr cymdeithasol y plentyn yw'r ymarferwr sydd, fel asiant yr awdurdod lleol, â chyfrifoldeb rhiant blaenaf am y plentyn, drwy orchymyn gofal interim dan a38 a Gorchymyn Gofal dan a31 Deddf Plant 1989 ac, os rhoddir Gorchymyn Lleoli, dan a21 ACA 2002, nes gwneir Gorchymyn Mabwysiadu. Mae gweithiwr cymdeithasol y plentyn yn gyfrifol am gynllunio gofal ar gyfer mabwysiadu a'r penderfyniadau a gymerir mewn perthynas â chanfod teulu a pharu gyda darpar fabwysiadwyr. Ni ellir tanamcangyfrif eu rôl ac mae'r canllawiau wedi eu dylunio i gynorthwyo gweithiwr cymdeithasol y plentyn, beth bynnag yw eu profiad mewn gwaith mabwysiadu, i sicrhau y gallent gyflawni eu dyletswyddau statudol, rheoleiddio ac arferion da mewn perthynas â'r plentyn y mae ganddynt gyfrifoldeb amdano.
- 2) Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol (GCM). Dan Gyfarwyddiadau Deddf Mabwysiadu a Phlant (Cyd-drefniadau Mabwysiadu) (Cymru) 2015, mae pob awdurdod lleol yn rhoi'r cyfrifoldeb am asesu a chymeradwyo darpar fabwysiadwyr, canfod teuluoedd, paru, cyflwyniadau a lleoli, a chymorth mabwysiadu i deuluoedd sy'n mabwysiadu a theuluoedd biolegol, i un o'r pum sefydliad cydweithredol rhanbarthol: Gwasanaeth Mabwysiadu De-ddwyrain Cymru, Y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd, Bae'r Gorllewin, Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gwasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru. Mae'r canllawiau wedi eu llunio i helpu'r sefydliadau mabwysiadu cydweithredol rhanbarthol i rannu a datblygu arferion da ledled y wlad. Eu nod hefyd yw helpu'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu a gweithiwr cymdeithasol y plentyn i fod yn glir ar eu meysydd cyfrifoldeb a lle mae angen iddyn nhw weithio gyda'i gilydd.
- 3) Gweithiwr cymdeithasol asiantaeth fabwysiadu wirfoddol. Lle mae darpar fabwysiadwyr wedi eu hasesu a'u cymeradwyo gan un o'r ddwy asiantaeth fabwysiadu wirfoddol sy'n gweithredu yng Nghymru: Cymdeithas y Plant Dewi Sant a Barnardo's Cymru, yna mae elfen ychwanegol, sef bod y gweithiwr cymdeithasol AMG yn cysylltu gyda'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol a gweithiwr cymdeithasol y plentyn.

- 4) Y Swyddog Adolygu Annibynnol (SAA). Mae gan yr SAA rôl hollbwysig i'w chwarae yn y gwaith o gynllunio gofal ac adolygu ar gyfer plentyn y mae ei gynllun gofal yn golygu mabwysiadu. Mae'r canllawiau yn cyfeirio at swyddogaethau'r broses adolygu drwyddynt draw, er mwyn i bawb sy'n gweithio ar gynnydd y plentyn i sefyllfa barhaol allu defnyddio'r fframwaith adolygu yn fwyaf effeithiol.
- 5) Gwarcheidwad y Plentyn. Mae rôl y Gwarcheidwad mewn achosion gofal, lleoli ac, weithiau, mabwysiadu, yn darparu elfen annibynnol bwysig yn y broses o gynllunio ar gyfer sefyllfa barhaol i'r plentyn drwy fabwysiadu. Bydd y canllawiau yn rhoi esboniad defnyddiol a manylion i warcheidwaid ar yr arferion a ddisgwylir ac a ddatblygir ledled Cymru.
- 6) Aelodau'r panel mabwysiadu o ran craffu ar y cynllun cymorth mabwysiadu.
- 7) Asiantaethau Cymorth Mabwysiadu

TERMAU

Nid oes llawer o feysydd mwy sensitif na mabwysiadu lle mae termau – beth a elwir pobl – dan sylw. Mae'n bwysig, er mwyn cael eglurder cyfreithiol ynghyd â pharch i unigolion, bod yr un termau'n cael eu defnyddio ym mhob un o'r canllawiau.

- 1) Mae rhieni sy'n ddarpar fabwysiadwyr yn aros yn 'rieni sy'n ddarpar fabwysiadwyr' drwy gydol y broses asesu, cymeradwyo a lleoli'r plentyn, nes gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu, pan fyddant yn dod yn 'rieni sy'n mabwysiadu'
- 2) Mae rhieni'r plentyn, sef y rhieni biolegol, yn cadw eu statws fel rhieni nes gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu, ac wedyn maent yn cael eu galw'n 'rieni biolegol' i'w gwahaniaethu o'r rhieni sy'n mabwysiadu, sydd nawr â chyfrifoldeb rhieni llawn. I bwrpas y canllawiau, cyfeirir atynt fel rhieni biolegol.
- 3) Gweithiwr cymdeithasol y plentyn nid gweithiwr cymdeithasol gofal plant.

Atodiad 3

Cyfeiriadau cyfreithiol llawn at y ddeddfwriaeth a'r rheoliadau a ddyfynnir yn y canllaw

3.1

A 34(1) Deddf Plant 1989: Where a child is in the care of the local authority, the authority shall (subject to the provisions of this section and, where the local authority is in Wales, their duty under section 78(1)(a) Social Services and Well-being (Wales) Act 2014 (i.e. the duty to 'safeguard and promote the child's well-being'), allow contact with

(a) his parents

The remaining parts of s34(4) apply to those with special guardianship orders, those with parental responsibility and those who had a child arrangement order before the interim Care Order or Care Order was made

Yn ystod achosion gofal mae yna, felly, ddyletswydd i ddarparu 'cysylltiad rhesymol'. Mae'n arferol bod cysylltiad rhieni yn destun gorchymyn cysylltiad gofal dan a34(3). Mae'r gorchymyn hwn yn cael ei wneud yn awtomatig pan wneir Gorchymyn Lleoli.

A95 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014:

Hyrwyddo a chynnal cyswllt rhwng plentyn a theulu

(1) Pan fo plentyn yn derbyn gofal gan awdurdod lleol, rhaid i'r awdurdod, oni bai nad yw hynny'n rhesymol ymarferol neu yn gyson â llesiant y plentyn, hyrwyddo cyswllt rhwng y plentyn a—

- (a) rhieni'r plentyn,
- (b) unrhyw berson nad yw'n rhiant i'r plentyn ond sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn, ac
- (c) unrhyw berthynas, ffrind neu unrhyw berson arall sy'n gysylltiedig â'r plentyn.

Mae'r ddyletswydd hon yn berthnasol i bob plentyn sy'n derbyn gofal, boed dan a76 SSWB(W)A neu'n destun Gorchymyn Gofal interim (a38) neu orchymyn gofal (a31) CA. Bydd a95(1)(c) yn berthnasol i siblingiaid ac aelodau o'r teulu estynedig sy'n bwysig i'r plentyn.

Mae'r ddyletswydd yn parhau i fod yn berthnasol i blant sy'n destun Gorchymyn Lleoli pan fyddant yn parhau i 'dderbyn gofal':

A18 (3) ACA 2002: A child who is placed or is authorised to be placed for adoption with prospective adopters by a local authority is looked after by the local authority.

3.2 ACHOSION GORCHYMYN LLEOLI

A26 Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002:

- (1) On an adoption agency being authorized to place a child for adoption, or placing a child for adoption who is less than six weeks old, any provisions for contact under the 1989 Act ceases to have effect.
- (2) While an adoption agency is so authorised or a child is placed for adoption –
 - (a) No applications may be made for any provision for contact under that Act, but
 - (b) The court may make an order under this section requiring the person with whom the child lives, or is to live, to allow the child to visit or stay with the person named in the order, or for the person named in the order and the child otherwise to have contact with each other.

A27 (4) Before making a Placement Order the court must

- (a) Consider the arrangements which the adoption agency has made or proposes to make, for allowing any person contact with the child and
- (b) Invite the parties to the proceedings to comment on those arrangements

A1 (4) ACA: The court or adoption agency must have regard to the following matters (among others) –

- (c) The likely effect on the child (throughout his life) of having ceased to be a member of the original family and become an adopted person,
- (f) The relationship which the child has with relatives and with any other person in relation to whom the court or agency considers the relationship to be relevant, including – The likelihood of any such relationship continuing and the value to the child of it doing so.

Unwaith y gwneir Gorchymyn Lleoli daw darpariaethau a34 y Ddeddf Plant i ben ac mae darpariaethau a26 ACA yn eu disodli. Mae a26 yn berthnasol i'r cyfnod cyfan o'r Gorchymyn Lleoli, drwy leoliad gyda darpar fabwysiadwyr, hyd at wneud y Gorchymyn Mabwysiadu.

Y prif wahaniaeth rhwng a34 CA ac a26 ACA yw nad oes bellach dybiaeth o gysylltiad rhesymol unwaith y mae'r plentyn yn destun Gorchymyn Lleoli. Mae'r Gorchymyn Lleoli yn nodi'r plentyn ar gyfer lleoliad mabwysiadu ac felly mae cysylltiad a26 yn perfformio swyddogaeth wahanol.

Os caiff Gorchymyn Lleoli ei ddirymu, dan a2424 ACA, daw'r plentyn yn destun a34 Deddf Plant 1989 unwaith eto ac mae dyletswydd yr ALL i ddarparu cysylltiad rhesymol gyda'r rhieni yn dychwelyd.

Gellir gwneud gorchymynion cyswllt a26 o wneud cais i'r llys neu gall y llys ei hun eu gwneud.

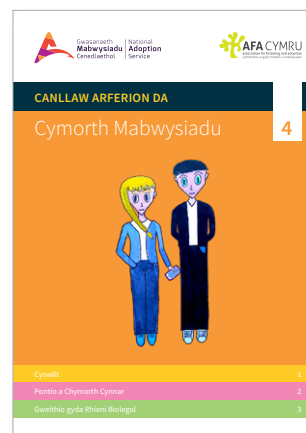
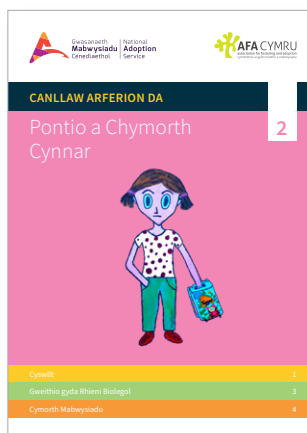
Wrth gynllunio ar gyfer Gorchymyn Lleoli mae angen i weithiwr cymdeithasol y plentyn ystyried dwy elfen o gysylltiad:

- 3) Y cysylltiad sydd i ddigwydd yn ystod y Gorchymyn Lleoli, cyn ac ar ôl pontio a lleoli. Gellir cael cysylltiad a26 hyd nes gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu
- 4) Y cysylltiad sydd i ddigwydd unwaith y gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu. Nid yw'r cysylltiad hwn yn destun gorchymyn yn aml iawn (gweler isod am fanylion pellach).

Mae'n bwysig iawn cynllunio ar gyfer y ddau fath yma o gysylltiad ar wahân ac i'w gwneud y eglur yn y cynllun gofal. Nid yw'r ffaith bod cysylltiad yn llai ac wedi dod i ben dan a26 yn ystod cyfnodau pontio ac yn nyddiau cynnar y lleoliad yn golygu bod tybiaeth awtomatig na fydd cysylltiad uniongyrchol yn parhau unwaith y gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu:

Nid yw'n anarferol i'r llys, wrth roddi Gorchymyn Lleoli, ddarparu amserlen o fewn yr hon y gellir canfod teulu, ac ar ddiwedd hyn dylai gweithiwr cymdeithasol y plentyn ddychwelyd i'r llys, gyda golwg ar ystyried os yw'r cynllun i fabwysiadu'r plentyn yn parhau i fod er eu budd gorau ac a ddylai'r awdurdod lleol wneud cais i ddirymu'r Gorchymyn Lleoli a newid cynllun parhauster y plentyn. Gweler canllaw arferion da y GMC ar ddirwyn canfod teulu i ben.

Os yw er budd gorau'r plentyn bod lefel o gysylltiad uniongyrchol gydag aelodau teuluol, gan gynnwys siblingiaid, dylai gweithiwr cymdeithasol y plentyn hysbysu'r llys bod y posibilrwydd o ganfod teulu yn cymryd mwy o amser nag a ragwelir fel rheol, er mwyn adnabod darpar rieni mabwysiadu sy'n barod i hwyluso a chynorthwyo gyda'r cysylltiad hwnnw.

3.6

Lleoliad arfaethedig

Rheoliad 32(3) Where the adoption agency considers that the proposed placement should proceed the agency must –

- (a) consider the arrangements for allowing any person contact with the child;
- (b) ...
- (c) Prepare a written report which must include –
 - (iii) Where the agency is a local authority, its proposals for the provision of adoption support services, if any, in accordance with regulations made under section 4(6) of the Act;
 - (iv) The arrangements the agency propose to make for allowing any person contact with the child

Swyddogaeth y panel mabwysiadu mewn perthynas â'r lleoliad arfaethedig

- 33.–(1) The adoption panel must consider the proposed placement referred to it by the adoption agency and make a recommendation to the agency as to whether the child should be placed for adoption with that particular prospective adopter.
- (2) In considering what recommendation to make the adoption panel must have regard to the duties imposed on the adoption agency under section 1(2),

‘The paramount consideration of the court or adoption agency must be the child’s welfare, throughout his life’

(4)

The court or adoption agency must have regard to the following matters (among others) –

- (a) The child’s ascertainable wishes and feelings regarding the decision (considered in the light of the child’s age and understanding);
- (b) ...
- (c) The likely effect of the child (throughout his life) of having ceased to be a member of the original family and become an adoptive person;
- (d) ...
- (e) ...
- (f) The relationship which the child has with relatives and with any other person in relation to whom the court or agency considers the relationship to be relevant, including –
 - (i) The likelihood of any such relationship continuing and the value to the child of its doing so,
 - (ii) The ability and willingness of any of the child’s relatives, or of any such person, to provide the child with a secure environment in which the child can develop, and otherwise meet the child’s needs,

(iii) The wishes and feelings of any of the child’s relatives, or of any such person, regarding the child.

and (5) of the Act (considerations applying to the exercise of powers in relation to the adoption of a child) and –

- (d) must consider and take into account all information and the reports passed to it in accordance with regulation 32
- (e) ...

Penderfyniad yr asiantaeth fabwysiadu mewn perthynas â'r lleoliad arfaethedig

34.–(1) The adoption agency must –

- (a) take into account the recommendation of the adoption panel;
- (b) take into account any advice given by the adoption panel in accordance with regulation 33(3); and
- (c) have regard to the consideration set out in section 1(2) of the Act, in coming to a decision about whether the child should be placed for adoption with the particular prospective adopter.

3.9

A25(2) parental responsibility for the child is given to the agency concerned.

- (3) While the child is placed with prospective adopters, parental responsibility is given to them.
- (4) The agency may determine that the parental responsibility of any parent or guardian, or of prospective adopters, is to be restricted to the extent specified in the determination

3.12

A51A ACA Cysylltiad ar ôl Mabwysiadu

(1) This section applies where –

- (a) An adoption agency has placed or was authorized to place the child for adoption, and
 - (b) The court is making or has made an Adoption Order in respect of the child.
- (2) When making the Adoption Order or at any time afterwards, the court may make an order under this section
- (a) Requiring the person in whose favour the Adoption Order is or has been made to allow the child to visit or stay with the person named in the order under this section, or for the person named in that order and the child to otherwise have contact with each other, or
 - (b) Prohibiting the person named in the order under this section from having contact with the child.

Mae angen i rieni gael caniatâd y llys ar gyfer cysylltiad ar ôl mabwysiadu yn y cyfnod gwrandawriad mabwysiadu terfynol (a51A (4)(c)).

Fodd bynnag, gall y llys wneud orchymyn ei hun yn gwahardd cysylltiad (a51A(6))

S1(4) ACA: The court or adoption agency must have regard to the following matters (among others) –

- (d) The likely effect on the child (throughout his life) of having ceased to be a member of the original family and become an adopted person,
- (g) The relationship which the child has with relatives and with any other person in relation to whom the court or agency considers the relationship to be relevant, including –
 - (i) The likelihood of any such relationship continuing and the value to the child of it doing so.

A46(6) ACA:

Before making an Adoption Order, the court must consider whether there should be arrangements for allowing any person contact with the child; and for that purpose the court must consider any existing or proposed arrangements and obtain any views of the parties to proceedings

Mae'r gyfraith achosion ddiweddaraf ar gysylltiad ar ôl mabwysiadu, B (Plentyn A:– Cysylltiad ar ôl Mabwysiadu) [2019] EWCA Civ 29, yn dweud, gyda'r ddarpariaeth newydd ar gyfer cysylltiad ar ôl mabwysiadu (a51A), a ddaeth i rym gyda'r Ddeddf Plant a Theuluoedd 2014,

'...the court must be plain that, as the law stands, whilst there may be justification in considering some forms of direct contact, the ultimate decision as to what contact is to take place is for the adopters and that it will be 'extremely unusual' for the court to impose a contrary arrangement against the wishes of adopters.'

Fodd bynnag: '...it must be a given that any social worker, children's guardian or expert who is required to advise the court on the issue of contact, will ensure that they are fully aware of any current research and its potential impact upon the welfare issues in each particular case'.

Dyweddodd yr un barnwr, yr Arglwydd Ustus McFarlane, Arlywydd y Rhanbarth Teuluoedd, mewn araith yn 2018:

'I would encourage all those involved in adoption planning and decision making to focus more on the issue of contact and to ask, in each case, whether the model of life -story work and letterbox contact is in fact the best for the individual child in the years that lie ahead for her, or whether a more flexible and open arrangement, developed with confidence and over time, may provide more beneficial support as the young person moves on towards adolescence and then adulthood.'

3.13

A51A ACA Cysylltiad ar ôl Mabwysiadu

(3) This section applies where –

- (c) An adoption agency has placed or was authorized to place the child for adoption, and
 - (d) The court is making or has made an Adoption Order in respect of the child.
- (4) When making the Adoption Order or at any time afterwards, the court may make an order under this section
- (c) Requiring the person in whose favour the Adoption Order is or has been made to allow the child to visit or stay with the person named in the order under this section, or for the person named in that order and the child to otherwise have contact with each other, or
 - (d) Prohibiting the person named in the order under this section from having contact with the child.

Mae angen i rieni biolegol gael caniatâd y llys i wneud cais am gysylltiad ar ôl mabwysiadu ar ôl gwneud Gorchymyn Mabwysiadu (a51A(4)(c)).

Fodd bynnag, gall y llys wneud ei orchymyn ei hun yn gwahardd cysylltiad (a51A(6))

S1(4) ACA: The court or adoption agency must have regard to the following matters (among others) –

- (e) The likely effect on the child (throughout his life) of having ceased to be a member of the original family and become an adopted person,
- (h) The relationship which the child has with relatives and with any other person in relation to whom the court or agency considers the relationship to be relevant, including –
 - (ii) The likelihood of any such relationship continuing and the value to the child of it doing so.

Atodiadau 4

Mesurau Perfformiad Allweddol yn ymwneud â Gwaith Taith Bywyd

MESURAU PERFFORMIAD ALLWEDDOL

Mae dau fesur allweddol yn y canllawiau cenedlaethol mewn perthynas â deunyddiau Taith Bywyd. Mae'r cyntaf yn mesur y nifer o blant lle mae deunyddiau taith bywyd wedi eu darparu gan y Panel Paru. Diffinnir deunydd Taith Bywyd yn y Panel Paru fel

- Llythyr bywyd diweddarach drafft a llyfr stori bywyd drafft.

Mae'r ail yn mesur nifer y plant sydd wedi eu lleoli ar gyfer mabwysiadu lle mae eu deunydd taith bywyd wedi ei ddarparu i fabwysiadwyr erbyn yr ail adolygiad. Diffinnir deunydd taith bywyd yn yr ail adolygiad fel

- Gwaith paratoi gyda'r plentyn (gwaith uniongyrchol gan gynnwys siart achau, llinellau amser, llyfrau stori, ecofapiau a fyddai'n mynd gyda'r plentyn adeg lleoli)
- Llythyr bywyd diweddarach

ynghyd â naill ai

- Deunydd stori bywyd – llyfr neu ffolder neu gofnod digidol o wybodaeth am deulu biolegol y plentyn, rhesymau eu bod yn derbyn gofal a pham y maent wedi eu mabwysiadu, neu
- Gwaith stori bywyd – cynnyrch gwaith uniongyrchol, a ystyrir yn aml fel gwaith “therapiwtig” fel dull o adrodd stori hanes bywyd y plentyn er mwyn galluogi i'r plentyn ddeall ei orffennol. Gall hyn gynnwys blwch cofiannau ac adeiladu ar lyfr stori bywyd.

Ni fydd deunyddiau fel blwch cofiannau neu lyfr ffotograffau yn ddeunydd taith bywyd oni fyddant wedi eu gosod yn nghyd-destun gwaith uniongyrchol.

(Fframwaith Rheoli Perfformiad GMC)

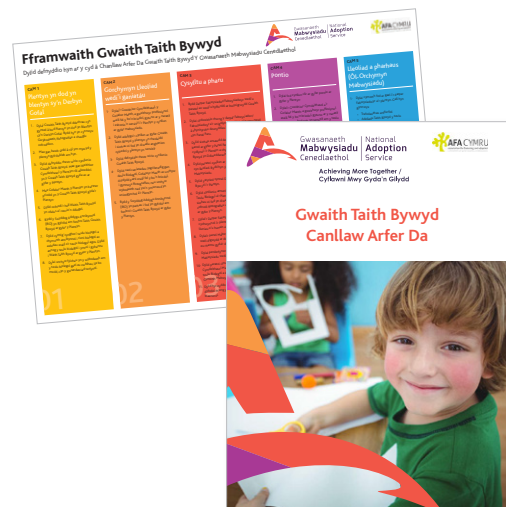
LLYFRAU TAITH BYWYD

“Rwy’n teimlo’n hapus bod y ffotograffau, y cerrig milltir, pethau am y tro cyntaf a straeon eraill rydym wedi eu cofnodi yn cael lle ac y byddant yn cael eu rhannu gyda hi pan fydd yn hŷn. Rydym eisiau iddi wybod pa mor werthfawr yw hi!” (Gofalwr maeth)

Gellir defnyddio ffotograffau a dynnwyd yn ystod eu cyfnod mewn gofal maeth ac yna yn ystod cyfnodau pontio fel rhan o nifer o lyfrau Taith Bywyd a grëwyd ac a gefnogir gan y tîm sy'n cefnogi'r plentyn a'r mabwysiadwyr. Yn fwyaf arwyddocaol, gobeithir y bydd y syniad o deulu 'Sy'n Rhoi Gofal' yn rhoi teimlad i'r plentyn bod y gofalwyr maeth yn rhoi caniatâd i'r plentyn symud ymlaen, i'w teulu 'Tyfu i Fyny'. Mae'r llyfrau hyn yn cofnodi trosglwyddiad y plentyn i'r teulu 'tyfu i fyny' a byddant yn helpu'r plentyn i gofio a gwneud synnwyr o'r newid.

Mae'r llyfrau hyn yn cynnwys:

- **Llyfr am y teulu biolegol** – esboniad o beth o hanes y plentyn
- **Llyfr am y teulu sy'n gofalu** – cyfnod y plentyn gyda gofalwyr maeth (a'r hyn y mae gofalwyr maeth yn ei wneud: gofal am)
- **Llyfr croeso i 'nheulu** – wedi ei greu gan y darpar fabwysiadwyr
- **Llyfr/gwybodaeth Symud i 'nheulu newydd** – sut y bu i'r mabwysiadwyr gyfarfod a dod i adnabod y plentyn, gyda help y gofalwyr maeth a'r gweithgareddau a gwblhawyd gan y plentyn ar eu taith

Atodiad 5

Cytundeb ar gyfer cysylltiad gyda rhieni ar ôl lleoliad/cyn Gorchymyn Mabwysiadu

CYTUNDEB RHWNG

(GWEITHIWR CYMDEITHASOL Y PLENTYN)

A'R

(GWEITHIWR CYMDEITHASOL CYDWEITHREDOL RHANBARTHOL)

A'R

(DARPAR RIENI MABWYSIADOL)

Gwneir y cytundeb hwn gyda (enwau'r darpar fabwysiadwyr) ac mae'n nodi'r disgwyliadau a'r cytundeb ar gyfer cysylltiad rhwng y (plant/plentyn) a'r (asiantaeth fabwysiadu) ar gyfer cyfnod lleoli'r (enwau'r plant) gyda nhw nes gwneir Gorchymyn Mabwysiadu.

Mae'r (darpar fabwysiadwyr) yn cydnabod bod gan yr (asiantaeth fabwysiadu) gyfrifoldeb rhieni cyffredinol am y plentyn yn ystod y lleoli ac nes gwneir Gorchymyn Mabwysiadu. Mae eu cytundeb i'r canlynol yn cael ei wneud ar y ddealltwriaeth ei bod er budd (enw'r plentyn/plant) a buddiannau eu teulu newydd i gadw mewn cysylltiad yn y dulliau canlynol: (dileer fel y bo'n briodol):

- 1) Cyfarfod gyda (enwau rhieni'r plentyn/plant) fel y trafodwyd gyda'r (asiantaeth fabwysiadu)
- 2) Anfon llythyr 'setlo i mewn' at y rhiant/rhieni erbyn (dyddiad)
- 3) Dechrau cysylltiad blwch llythyrau (os nad yw'r Gorchymyn Mabwysiadu wedi ei wneud eto) gyda (rhiant/rhieni) ar (dyddiad) (esboniad o'r math o gysylltiad blwch llythyrau)
- 4) Annog a hwyluso (gyda chymorth – manylion pwy a fydd yn gwneud beth) cysylltiad gyda (enwau rhieni'r plentyn/plant) manylion cysylltiad (skype / facetime / uniongyrchol)
- 5) Annog a hwyluso (gyda chymorth – manylion pwy a fydd yn gwneud beth) cysylltiad gyda (enwau perthnasau'r plentyn/plant) (manyion e.e. blwch llythyrau / skype / facetime / uniongyrchol)
- 6) Cymryd rhan mewn adolygiad o drefniadau cysylltiad / cadw mewn cysylltiad cyn gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu. Bydd yr adolygiad hwn yn ffurfio rhan o'r ail adolygiad statudol. Bydd y darpar rieni mabwysiadol wedi cyfarfod gweithiwr cymdeithasol y plentyn a'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu cyn yr adolygiad i drafod ac ystyried eu barn a'u cynlluniau ar gyfer cysylltiad ar ôl mabwysiadu. Bydd y cynlluniau hyn yna'n cael ei cytuno a'u cofnodi yn yr adolygiad ei hun.

Bydd y rhieni yn cael llythyr cyfatebol sy'n nodi:

- 1) Pryd y byddant yn derbyn llythyr setlo i mewn
- 2) Pryd y bydd cysylltiad anuniongyrchol yn cychwyn
- 3) Pryd y gallent anfon deunydd cysylltu anuniongyrchol (a phwy i gysylltu â nhw i gael cymorth gyda gwneud hyn)
- 4) Esboniad bod cytundeb i gael ei lofnodi rhyngddyn nhw a'r rhieni mabwysiadol ar gyfer cysylltiad ar ôl mabwysiadu pan wneir y Gorchymyn Mabwysiadu

Enw
(gweithiwr cymdeithasol y plentyn)
Dyddiad

Enw
(gweithiwr cymdeithasol canfod teulu)
Dyddiad

Enw
(darpar fabwysiadwyr)
Dyddiad

Enw
(rheolwr – os oes angenw adnoddau ychwanegol)
Dyddiad

Atodiad 6

Cytundeb ar gyfer cysylltiad gyda siblingiaid ar ôl lleoli / cyn Gorchymyn Mabwysiadu

CYTUNDEB RHWNG (GWEITHIWR CYMDEITHASOL Y PLENTYN)

A'R

(GWEITHIWR CYMDEITHASOL CYDWEITHREDOL RHANBARTHOL)

A'R

(DARPAR RIENI MABWYSIADOL)

A

GOFALWYR / RHIENI MABWYSIADOL (SIBLING(IAID))

Gwneir y cytundeb hwn gyda (enwau'r darpar fabwysiadwyr) ac mae'n nodi'r disgwyliadau a'r cytundeb ar gyfer cysylltiad rhwng (plentyn/plant) a'r (asiantaeth fabwysiadu) gyda (siblingiaid y plentyn) yn y cyfnod o leoli'r (plentyn/plant) gyda nhw nes gwneir Gorchymyn Mabwysiadu.

Mae'r (darpar fabwysiadwyr) yn cydnabod bod gan yr (asiantaeth fabwysiadu) gyfrifoldeb rhieni cyffredinol am y plentyn yn ystod y lleoli ac nes gwneir Gorchymyn Mabwysiadu. Mae eu cytundeb i'r canlynol yn cael ei wneud ar y ddealltwriaeth ei bod er budd (enw'r plentyn/plant) a buddiannau eu teulu newydd i gadw mewn cysylltiad yn y dulliau canlynol:

(Dileer fel y bo'n briodol):

- 1) Cyfarfod gyda (siblingiaid y plentyn) fel y trafodwyd gyda'r (asiantaeth fabwysiadu)
- 2) Anfon 'llythyr setlo i mewn' at (siblingiaid) erbyn (dyddiad)
- 3) Dechrau cysylltiad blwch llythyrau (os nad yw'r Gorchymyn Mabwysiadu wedi ei wneud eto) gyda (siblingiaid) ar (dyddiad) (esboniad o'r math o gysylltiad blwch llythyrau)
- 4) Annog a hwyluso (gyda chymorth – manylion pwy a fydd yn gwneud beth) gyda (siblingiaid) (manylion cysylltiad skype / facetime / uniongyrchol)
- 5) Cymryd rhan mewn adolygiad o drefniadau cysylltiad/cadw mewn cysylltiad cyn gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu. Bydd yr adolygiad hwn yn ffurfio rhan o'r ail adolygiad statudol. Bydd y darpar rieni mabwysiadol wedi cyfarfod gweithiwr cymdeithasol y plentyn a'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu cyn yr adolygiad i drafod eu barn a'r cynlluniau ar gyfer cysylltiad ar ôl mabwysiadu gyda (siblingiaid). Bydd y cynlluniau hyn yna'n cael eu cytuno a'u cofnodi yn yr adolygiad ei hun.

Bydd (siblingiaid) yn cael llythyr cyfatebol yn nodi:

- 1) Pryd y byddant yn derbyn llythyr setlo i mewn
- 2) Pryd y bydd cysylltiad anuniongyrchol yn cychwyn
- 3) Pryd y gallent anfon deunydd cysylltu anuniongyrchol (a phwy i gysylltu â nhw i gael cymorth gyda gwneud hyn)

Enw
(gweithiwr cymdeithasol y plentyn)
Dyddiad

Enw
(gweithiwr cymdeithasol canfod teulu)
Dyddiad

Enw
(darpar fabwysiadwyr)
Dyddiad

Enw
(gofalwyr neu rieni mabwysiadol siblingiaid)
Dyddiad

Enw
(rheolwr – os oes angen adnoddau ychwanegol)
Dyddiad

Atodiad 7

Cytundeb cysylltiad siblingiaid ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu

CYTUNDEB RHWNG

(SEFYDLIAD CYDWEITHREDOL RHANBARTHOL)

A

(RHINI MABWYSIADOL X)

A

(RHINI MABWYSIADOL Y)

NEU

(OFALWYR MAETH / GOFALWYR SY’N DEULU / GWARCHEIDWAID ARBENNIG Y)

Mae’r cytundeb hwn yn nodi’r trefniadau ar gyfer cysylltiad/cadw mewn cysylltiad rhwng (X) a (Y), i’w hwyluso gan eu rhieni mabwysiadol / gofawyr maeth perthnasol.

Gwneir y cytundeb i’r canlynol ar y ddealltwriaeth ei bod er budd (enw’r plentyn/enwau’r plant) gadw mewn cysylltiad yn y dulliau canlynol. Mae’n delio gyda’r cyfnod o ddyddiad lleoli (X) hyd nes gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu

(Dileer fel y bo’n briodol):

- 1) Cyfnewid llythyrau ‘setlo i mewn’ erbyn (dyddiad)
- 2) Dechrau cysylltiad blwch llythyrau (os nad yw’r Gorchymyn Mabwysiadu wedi ei wneud eto, a thu hwnt i’r Gorchymyn Mabwysiadu) ar (dyddiad) (esboniad o’r math o gysylltiad blwch llythyrau)
- 3) I annog a hwyluso cadw mewn cysylltiad gyda (enw/enwau) drwy gyfrwng (manylion cysylltiad (skype / facetime / uniongyrchol))
- 4) Os oes cysylltiad uniongyrchol, a oes unrhyw gymorth i hwyluso hyn? Os felly, manylion y cymorth hwnnw
- 5) Cymryd rhan mewn adolygiad o drefniadau cysylltu/cadw mewn cysylltiad (amserlen)

Enw
(gweithiwr cymdeithasol cymorth mabwysiadu)
Dyddiad

Enw
(rhiant/rhieni mabwysiadol)
Dyddiad

Enw
(rhiant/rhieni mabwysiadol / gofawyr maeth
(os yw’r gofalwr maeth wedi ei gymeradwyo gan y gweithiwr cymorth)
Dyddiad

Enw
(rheolwr – os oes angen adnoddau ychwanegol)
Dyddiad

Atodiad 8

Cytundeb ar gyfer cysylltiad gyda rhieni biolegol ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu

CYTUNDEB RHWNG (SEFYDLIAD CYDWEITHREDOL RHANBARTHOL)

A

(ENW RHINI MABWYSIADOL Y PLENTYN/PLANT)

A

(ENW RHINI BIOLEGOL Y PLENTYN/PLANT)

Gwneir y cytundeb hwn gyda (asiantaeth fabwysiadu), rhieni mabwysiadol (enw'r plentyn/enwau'r plant) a rhieni biolegol (enw'r plentyn/enwau'r plant). Mae'n nodi'r disgwyliadau a'r cytundeb i gadw mewn cysylltiad rhwng y (plentyn/plant) a'r (rhieni biolegol) unwaith y gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu.

Gwneir y cytundeb i'r canlynol ar y ddealltwriaeth ei bod er budd (enw'r plentyn/enwau'r plant) i gadw mewn cysylltiad yn y dulliau canlynol

(dilëwch ac ehangwch fel y bo'n briodol):

- 1) Disgwyliadau
- 2) Yr hyn sydd wedi ei gytno ar hyn o bryd
- 3) Pryd y bydd yn cychwyn
- 4) Sut mae'r cysylltiad i'w gefnogi gan yr asiantaeth fabwysiadu/awdurdod lleol
- 5) Sut caiff ei adolygu
- 6) Beth fydd yn digwydd os na gedwir at y cytundeb
- 7) Cysylltu gyda'r rhanbarth os oes digwyddiad arwyddocaol

Enw
(gweithiwr cymdeithasol)
Dyddiad

Enw
(rhiant/rhieni mabwysiadol)
Llofnod 'rhiant mabwysiadol'
Dyddiad

Enw
(rhiant/rhieni biolegol)
Dyddiad

Enw
(rheolwr – os oes angen adnoddau ychwanegol)
Dyddiad

Atodiad 9

Cytundeb ar gyfer cysylltiad gyda neiniau a theidiau / perthnasau eraill ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu

CYTUNDEB RHWNG

(SEFYDLIAD CYDWEITHREDOL RHANBARTHOL)

A

(ENW RHINI MABWYSIADOL Y PLENTYN)

A

(ENW NEINIAU A THEIDIAU'R PLENTYN/PLANT)

Gwneir y cytundeb hwn gyda (asiantaeth fabwysiadu), rhieni mabwysiadol (enw'r plentyn/enwau'r plant) a neiniau/teidiau (enw'r plentyn/enwau'r plant). Mae'n nodi'r disgwyliadau a'r cytundeb ar gyfer cadw mewn cysylltiad rhwng (plentyn/plant) a (enw'r neiniau a'r teidiau) unwaith y gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu / am y cyfnod (dyddiad i ddyddiad).

Gwneir y cytundeb i'r canlynol ar y ddealltwriaeth ei bod er budd (enw'r plentyn/enwau'r plant) i gadw mewn cysylltiad yn y dulliau canlynol.

Mae (neiniau a'r teidiau) yn cytuno cadw unrhyw wybodaeth y gallent ei chael am y teulu mabwysiadol a allai arwain atynt yn cael eu hadnabod yn gyfrinachol ac ni fyddant yn datgelu'r wybodaeth hon i unrhyw un.

(dilëwch ac ehangwch fel y bo'n briodol):

- 1) Disgwyliadau
- 2) Yr hyn sydd wedi ei gytuno ar hyn o bryd
- 3) Pryd y bydd yn cychwyn
- 4) Sut mae'r cysylltiad i'w gefnogi gan yr asiantaeth fabwysiadu/awdurdod lleol
- 5) Sut caiff ei adolygu
- 6) Beth fydd yn digwydd os na gedwir at y cytundeb
- 7) Cysylltu gyda'r rhanbarth os oes digwyddiad arwyddocaol

Enw
(gweithiwr cymdeithasol)
Dyddiad

Enw
(rhiant/rhieni mabwysiadol)
Llofnod 'rhiant mabwysiadol'
Dyddiad

Enw
(rhiant/rhieni biolegol)
Dyddiad

Enw
(rheolwr – os oes angen adnoddau ychwanegol)
Dyddiad

Atodiad 10

Canllaw myfyrio i gysylltiadau terfynol gyda rhieni

CYSYLLTIADAU FFARWELIOCYN CYMORTH MYFYRIO

CAM 1	Cymeradwyo panel paru a dyddiad cysylltiad ffarwelio. Rhennir yr wybodaeth hon gyda rhieni dros y ffôn ac ar fyr rybudd e.e. llai nag wythnos
CAM 2	Hysbysir rhieni y gellir lleihau eu hamser cyswllt oherwydd tybir y byddai cyfnod hirach yn rhy emosiynol i'r rhiant. Cynigir pris bws i rieni i fynd yno
CAM 3	Mae rhai cysylltiadau ffarwelio gyda staff dwbl. Mae rhai yn cynnwys dim ond y rhieni a pherson goruchwylio cysylltiad
CAM 4	Mae rhieni yn aml yn mynychu cysylltiad ar eu pennau eu hunain heb gynllun o'r hyn yr hoffent ei wneud
CAM 5	Mae rhai gweithwyr cyswllt yn cefnogi rhieni gyda thasgau ymarferol megis cynhesu bwyd a thynnu lluniau ond mae hyn yn dibynnu ar y gweithiwr
CAM 6	Rhiant yn gadael cyswllt mewn gofod ac yn ar eu pennau eu hunain yn gorfod defnyddio trafndiaeth gyhoeddus

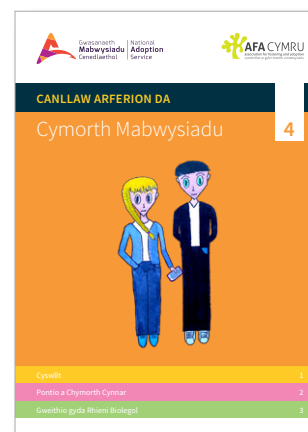
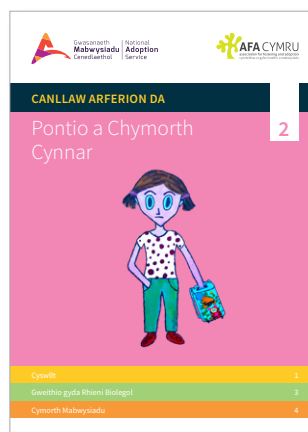
CYMORTH MYFYRIO I RIENI MEWN CYSYLLTIAD FFARWELIO

CAM 1	Cymeradwyo panel paru a phennu dyddiad ar gyfer cysylltiad ffarwelio. Rhennir yr wybodaeth gyda rhieni mewn cyfarfod wyneb yn wyneb. Adnabod pwy sydd orau i rannu'r wybodaeth e.e. cyd-gyfarfod gyda GC a gweithiwr Myfyrio. Gan bwy hoffai'r rhieni gael yr wybodaeth hon?
CAM 2	Gweithiwr myfyrio i gyfarfod gyda rhieni i drafod eu dymuniadau a'u teimladau. Trafod gyda rhieni yr hyn hoffent ei wneud yn y cysylltiad.
CAM 3	Adborth i GC a'r tîm cysylltiad ynglŷn â dymuniadau a theimladau rhieni ac os yn briodol cytuno sut gellir diwallu'r rhain e.e. lleoliad cysylltiad, maint ystafell, hyd y cysylltiad ffarwelio, gweithgareddau gyda'u plentyn.
CAM 4	Adborth i'r rhieni ar yr hyn sydd wedi ei gytuno.
CAM 5	Trafod gyda rhieni i ystyried rhwystrau y gallent eu wynebu wrth gael cysylltiad ystyrion a sut ellid eu goresgyn e.e. materion ymarferol sicrhau bod danddyn nhw ddigon i'r fwyta, nwu a thrydan, credyd are eu ffôn i siarad â phobl, eitemau ar gyfer y cysylltiad.
CAM 6	Cytuno rôl gweithwyr myfyrio gyda'r rhieni e.e. cludo rhieni i ac o'r cysylltiad, cymorth i gynhesu bwyd, paratoi'r gweithgaredd,, tynnu lluniau. Unrhyw beth i wneud y mwyaf o amser y rhieni gyda'u plentyn.
CAM 7	Sefydlu cynllun lles gyda'r rhieni ar gyfer eu hunan-ofal ar ôl y cysylltiad ffarwelio. Oes yna rywun yno neu a ellir mynd â nhw i gartref ffrind neu aelod o'r teulu? Trafod pwy allent ymweld â nhw neu siarad gyda nhw? Pwy lgysylltu a nhw os ydynt eisiau siarad gyda rhywun – rhestr o rifau i ffonio. Trafod y syniad o hunan-ofal a chytuno ar eitemau yn eu bag sy'n bwysig iddyn nhw. Gofyn i'r rhieni os ydynt eisiau'r lluniau a dynnwyd y diwrnod hwnnw neu ar adeg arall?
CAM 8	Rhieni yn mynychu cysylltiad ffarwelio gyda chymorth gweithiwr Myfyrio. Gweithgareddau celfyddyd neu ddarllen stori l'w plenty. Ffotograffau y gellir eu defnyddio gyda gwaith stori bywyd ar gyfer eu plentyn.
Gall y camau syml yma wneud cymaint o wahaniaeth i brofiad rhieni o ddiwrnod o'm drawmatig a'l gwneud yn haws i'w ddiodeff gan y byddant yn teimlo eu bod wedi eu paratoi'n well a mwy mewn rheolaeth.	

Atodiad 11

Esboniad o'r ymarfer llinyn

Mae'r ymarfer llinyn yn ddefnyddiol i gynorthwyo darpar fabwysiadwyr i feddwl am gysylltiad o safbwynt y plentyn. Mae un person yn gafael yn y llinyn ac mae pob person ym mywyd y plentyn adeg derbyn gofal yn cael ei adnabod ac yn gafael yn y llinyn. Gall yr ymarfer wedyn ystyried amrywiol bwyntiau e.e. 6 mis yn y dyfodol, 2 flynedd yn y dyfodol ac ati ac edrych ar bwy y mae gan y plentyn gysylltiad ag o yr adeg honno. Mae'n rhoi darlun o'r colledion y mae plentyn sydd wedi ei fabwysiadu yn debygol o'u cael. Mae'r ymarfer yn arbennig o ddefnyddiol wrth edrych ar sefyllfa neiniau a theidiau.

Gwasanaeth
Mabwysiadu | National
Cenedlaethol Adoption
Service

Tîm Canolog y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol
c/o Cyngor Dinas Caerdydd
Ystafell 409 Neuadd y Sir, Glanfa'r Iwerydd
Caerdydd CF10 4UW

F: 029 2087 3927

www.adoptcymru.com

AFA CYMRU
association for fostering and adoption
cymdeithas ar gyfer maethu a mabwysiadu

AFA Cymru
Uned G14, Ty Antur
Navigation Parc,
Abercynon CF45 4SN

F: 02920 761155

www.afacymru.org

AFA Cymru
W2 Canolfan Fusnes Morfa Clwyd,
84 Ffordd Marsh, Y Rhyl
Sir Ddinbych LL18 2AF

F: 01745 336336